

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
 - 1.1 หลักการ
 - 1.2 จุดมุ่งหมาย
 - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 1.4 โครงสร้าง
 - 1.5 มาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.6 ตัวชี้วัด
 - 1.7 เวลาเรียน
2. การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
4. ชุดกิจกรรม
 - 4.1 ความหมายชุดกิจกรรม
 - 4.2 ประเภทชุดกิจกรรม
 - 4.3 องค์ประกอบชุดกิจกรรม
 - 4.4 ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม
 - 4.5 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม
 - 4.6 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม
5. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน
 - 5.1 ความหมายของนิทาน
 - 5.2 ประโยชน์ของนิทานในการเรียนการสอน
 - 5.3 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนิทาน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

7. ความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษ
8. ความพึงพอใจ
 - 8.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 8.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยต่างประเทศ
2. งานวิจัยในประเทศ

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3 - 19) ได้กำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และเวลาเรียนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

1.1 หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

- 1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
- 2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
- 3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

- 1) **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
- 2) **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4) **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) **ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี** เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

1.4 โครงสร้าง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน แต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

2) สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

1.5 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

1.6 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

- 1) ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2) ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

1.7 เวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความ พร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1) ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมี เวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มี เวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตาม ความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และ ผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษาต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและ สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้จัดเป็นรายวิชา เพิ่มเติมหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อมจุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลา สำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรม

แนะแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

2. การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.1 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1) หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2) กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้อ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ทำทหายความสามารถของผู้เรียน

2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่างๆ

4) มีปฏิสัมพันธ์ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครูประเมินและพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึง ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อ การเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่าย การ เรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และ สីลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุง เลือกลงอย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่ สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อ พัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่าย การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3) เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้อง กับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4) ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

5) ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

6) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้ สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการ เรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับ

หลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน
เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษา
ที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

2.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ
การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุ
ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่ง
เป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับ
สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็น
กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดง
พัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน
ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการ
เรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมิน
อย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมิน
ชิ้นงาน/ ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิด
โอกาส ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ผ่าน
ตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าใน
การเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่ง
ที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุง
การเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสิน
ผล การเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัด

การศึกษา ของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาวะความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาวะความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึงที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียนประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไป

ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

ขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระของสถานศึกษา มีแนวการจัดทำ ดังนี้

- 1) ศึกษาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น หลักสูตรกลุ่มสาระ การเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 2) ศึกษาเอกสาร ตำรา ตามสาระการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับ ระดับการศึกษา มีความสอดคล้อง มีระดับความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมแก่ระดับชั้นเรียน
- 3) จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยนำมาตราฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ ระดับการศึกษาแต่ละสาระมาวิเคราะห์ และจัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
- 4) จัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยนำสาระการเรียนรู้ระดับชั้น (ในข้อ 3) มาจัดทำสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดทำ เป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดทำเป็นรายภาค) ให้พิจารณาว่าสาระการเรียนรู้ที่เรียน ก่อนจะเป็นพื้นฐานของสาระการเรียนรู้ที่เรียนหลัง และมีความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระและเป็น สาระการเรียนรู้ที่มีความยากง่ายเป็นลำดับชั้น
- 5) จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดรายปีหรือรายภาค โดยพิจารณาจากมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค (ข้อ 4) จัดทำเป็นตัวชี้วัดรายปี หรือรายภาค และมีความสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้รายปีรายภาค
- 6) ตรวจสอบมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดรายปีหรือรายภาค กับสาระการเรียนรู้รายปี หรือรายภาค ให้นำมาตราฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของแต่ละชั้นปี และสาระการเรียนรู้แต่ละชั้นปี มาตรวจสอบ ความสอดคล้องและความสัมพันธ์ในแต่ละข้อ
- 7) จัดทำคำอธิบายรายวิชา โดยกำหนดชื่อรายวิชา ชั้นปี จำนวนชั่วโมงการสอนตลอดปี หรือตลอดภาคเรียน และจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละสัปดาห์ กำหนดเวลาเรียนหรือหน่วยวิชาระดับชั้น
- 8) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ นำคำอธิบายรายวิชามาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โดยนำหัวข้อ และรายละเอียดของสาระการเรียนรู้มากำหนดจำนวนหน่วยการเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ และ จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนของแต่ละหน่วยตลอดปีการศึกษา จัดมาตรฐานการเรียนรู้และ ทำตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

9) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแต่ละหน่วย จัดทำสาระการเรียนรู้ จัดทำเป็นรายชั่วโมง เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบันทึกผลการสอน เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อยู่เป็นรายชั่วโมงก็ได้

3. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ความสำคัญ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

วิสัยทัศน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1) **ภาษาเพื่อการสื่อสาร** การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ดีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

2) **ภาษาและวัฒนธรรม** การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

3) **ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น** การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

4) **ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก** การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) ปฏิบัติตามคำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน เลือก/ระบุหัวข้อเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

2) สนทนาและเขียนได้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยายอธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

3) พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ

4) เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

5) เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียง ประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

- 6) ค้นคว้า รวบรวม และสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งการเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน
- 7) ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม
- 8) ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม และสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ
- 9) มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพ และสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น) ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (Complex Sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟัง และอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 1.1ม.1/1	1. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ และคำชี้แจงง่ายๆ ที่ฟังและอ่าน	คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ และคำชี้แจงในการทำอาหารและเครื่องดื่ม การประดิษฐ์ การใช้ยา/สลากยา การบอกทิศทาง ป้ายประกาศต่างๆ หรือการใช้อุปกรณ์

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟัง และอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (ต่อ)

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 1.1ม.1/2	2. อ่านออกเสียงข้อความ นิทาน และบทร้อยกรอง (poem) สั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน	ข้อความ นิทาน และบทร้อยกรอง การใช้พจนานุกรม หลักการอ่านออกเสียง เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การออกเสียงพยัญชนะต้นคำและพยัญชนะท้ายคำ - การออกเสียงเน้นหนัก-เบา ในคำและกลุ่มคำ - การออกเสียงตามระดับเสียงสูง-ต่ำ ในประโยค - การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน - การอ่านบทร้อยกรองตามจังหวะ
ต 1.1ม.1/3	3. เลือก/ระบุประโยคและข้อความ ให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง (non-text information) ที่อ่าน	ประโยค หรือข้อความ และความหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทาง ท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นวงคำศัพท์สะสมประมาณ 1,400-1,550 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม) การตีความ/ ถ่ายโอนข้อมูลให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น สัญลักษณ์ เครื่องหมาย กราฟ แผนภูมิ ตาราง ภาพสัตว์ สิ่งของ บุคคล สถานที่ต่างๆ โดยใช้ Comparison of adjectives/ adverbs/ Contrast : but, although/ Quantity words เช่น many/ much/ a lot of/ lots of/ some/ any/ a few/ few/ a little/ little etc.
ต 1.1ม.1/4	4. ระบุหัวข้อเรื่อง (topic) ใจความสำคัญ (main idea) และตอบคำถามจากการฟัง และอ่าน บทสนทนา นิทาน และเรื่องสั้น	บทสนทนา นิทาน เรื่องสั้น และเรื่องจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ การจับใจความสำคัญ เช่น หัวข้อเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุนคำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่องเช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ใช่หรือไม่

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดง

ความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 1.2ม.1/1	1. สนทนา แลกเปลี่ยน ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรม และสถานการณ์ ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน	ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น การทักทาย กล่าวลา ขอบคุณ ขอโทษ ชมเชย การพูดแทรกอย่าง สุภาพ การชักชวน ประโยค/ข้อความ ที่ใช้แนะนำตนเอง เพื่อน และบุคคลใกล้ชิด และสำนวนการตอบรับ การ แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง กิจกรรมสถานการณ์ ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน
ต 1.2ม.1/2	2. ใช้คำขอร้อง ให้คำแนะนำ และคำชี้แจง ตาม สถานการณ์	คำขอร้อง คำแนะนำ และคำชี้แจง
ต 1.2ม.1/3	3. พูดและเขียนแสดงความ ต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ ความช่วยเหลือใน สถานการณ์ต่างๆ อย่าง เหมาะสม	ภาษาที่ใช้ในการแสดงความต้องการ ขอความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ
ต 1.2ม.1/4	4. พูดและเขียนเพื่อขอและ ให้ข้อมูล และแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง หรืออ่านอย่างเหมาะสม	คำศัพท์ สำนวน ประโยค และข้อความที่ใช้ในการขอและ ให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรือ อ่าน

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดง
ความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ (ต่อ)

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 1.2ม.1/5	5. พูดและเขียนแสดง ความรู้สึก และความคิดเห็น ของตนเองเกี่ยวกับ เรื่อง ต่างๆ ใกล้ตัว กิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบอย่างเหมาะสม	ภาษาที่ใช้ในการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และ ให้เหตุผลประกอบ เช่น ชอบ ไม่ชอบ ดีใจ เสียใจ มี ความสุข เศร้า หิว รสชาติ สวย น่าเกลียด เสียงดัง ดี ไม่ ดี จากข่าว เหตุการณ์ สถานการณ์ ในชีวิตประจำวัน

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดย
การพูดและการเขียน

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 1.3ม.1/1	1. พูดและเขียนบรรยาย เกี่ยวกับตนเอง กิจวัตร ประจำวัน ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม ใกล้ตัว	ประโยคและข้อความที่ใช้ในการบรรยายเกี่ยวกับตนเอง กิจวัตรประจำวัน ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ใกล้ตัว เช่น การเดินทาง การรับประทานอาหาร การเรียน การเล่น กีฬา ฟังเพลง การอ่านหนังสือ การท่องเที่ยว
ต 1.3ม.1/2	2. พูด/เขียน สรุปใจความ สำคัญ/แก่นสาระ(theme) ที่ ได้จากกรวิเคราะห์เรื่อง/ เหตุการณ์ที่อยู่ในความ สนใจของสังคม	การจับใจความสำคัญ/แก่นสาระ การวิเคราะห์ความ เรื่อง/เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ เช่น ประสบการณ์ ภาพยนตร์ กีฬา เพลง
ต 1.3ม.1/3	3. พูด/เขียนแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมหรือ เรื่องต่างๆ ใกล้ตัว พร้อม ทั้งให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบ	การแสดงความคิดเห็นและการให้เหตุผลประกอบ เกี่ยวกับกิจกรรมหรือเรื่องต่างๆ ใกล้ตัว

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 2.1ม.1/1	1. ใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางสุภาพเหมาะสมตามมารยาทสังคม และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	การใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางในการสนทนา ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เช่น การขอบคุณ ขอโทษ การชมเชย การใช้สีหน้าท่าทาง ประกอบ การพูดขณะแนะนำตนเอง การสัมผัสมือ การโบกมือ การแสดงความรู้สึกชอบ/ไม่ชอบ การกล่าวอวยพร การแสดงอาการต้อนรับหรือปฏิเสธ
ต 2.1ม.1/2	2. บรรยายเกี่ยวกับเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของเจ้าของภาษา	ความเป็นมาและความสำคัญของเทศกาล วันสำคัญ ชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของเจ้าของภาษา
ต 2.1ม.1/3	3. เข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ	กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่นนิทาน บทบาทสมมุติ วันขอบคุณพระเจ้า วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

รหัสตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 2.2ม.1/1	1. บอกความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย	ความเหมือน/ความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ ของเจ้าของภาษากับของไทย การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย
ต 2.2ม.1/2	2. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเทศกาล งานฉลอง วันสำคัญ และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษากับของไทย	ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเทศกาลงานฉลอง วันสำคัญ และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษากับของไทย

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 3.1ม.1/1	1. ค้นคว้า รวบรวม และสรุป ข้อมูล/ ข้อเท็จจริงที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระ การ เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ และนำเสนอด้วยการพูด/ การเขียน	การค้นคว้า การรวบรวม การสรุป และการนำเสนอ ข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 4.1ม.1/1	1. ใช้ภาษาสื่อสารใน สถานการณ์จริง/สถานการณ์ จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และสถานศึกษา	การใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์ จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

รหัส ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ต 4.2ม.1/1	1. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า ความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ	การใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/การค้นคว้า ความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

4. ชุดกิจกรรม

4.1 ความหมายชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525, หน้า 117 – 119) ได้ให้ความหมายชุดกิจกรรมว่า เป็นการนำ สื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ของแต่ละหน่วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม ความสนใจ และความสามารถของตนเอง ชุดกิจกรรมประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน เนื้อหา กิจกรรม สื่อประสม และเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดไว้เป็นกล่องหรือซองที่ครู สามารถนำไปใช้ได้

บุญชม ศรีสะอาด (2541, หน้า 95) ให้ความหมายชุดกิจกรรมไว้ว่า หมายถึง สื่อการเรียน หลายอย่างประกอบกัน จัดเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นชุด เรียกว่า สื่อประสม เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542) ชุดการสอนหรือชุดการเรียนมาจากคำว่า Instruction Package หรือ Learning Package หรือบางคนเรียกรวมกันว่าชุดการเรียนการสอน หมายความว่า เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสม (Multi Media หมายความว่า การใช้สื่อการ สอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันนี้จะ ช่วยส่งเสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นที่จัดเอาไว้) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้

ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับโดยจัดเอาไว้เป็นชุดบรรจุในซองหรือกระเป๋าที่แล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น

ระพีพันธ์ โปธิศรี (2549, หน้า 49) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ว่า ชุดกิจกรรมคือ สื่อการสอนที่ประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายข้างต้นชุดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นสื่อประสม ที่มีจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนการสอนเฉพาะเรื่อง โดยมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีการใช้สื่อ และรวมทั้งการวัดและประเมินผล โดยจัดไว้เป็นชุดๆ ซึ่งผู้สอนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

4.2 ประเภทชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์หรือการเรียนรู้ โรงเรียนมักจะจัดเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช, 2523, หน้า 155 - 221)

1. กิจกรรมในหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมในการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในลักษณะที่มีส่วนสัมพันธ์กับบทเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจในบทเรียนเกิดกระบวนการในทางความคิด มีทัศนคติและค่านิยมในทางที่ดีเป็นต้น โดยทั่วไปกิจกรรมในหลักสูตรที่จัดขึ้นในห้องเรียนมักจะมีกิจกรรมวางแผนล่วงหน้า โดยผู้สอนอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วยก็ได้ จากนั้นจะนำกิจกรรมที่วางแผนมาปฏิบัติในห้องเรียนมีลำดับขั้นตอนเริ่มจากขั้นนำกิจกรรมขั้นปฏิบัติกิจกรรม และขั้นสรุปกิจกรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น เพลง เกม บทบาทสมมติ เล่านิทานประกอบเรื่องการบรรยาย การสาธิต โครงการ การเข้ากลุ่ม ใต้วาที วิดีทัศน์ การวิเคราะห์จากสถานการณ์และประสบการณ์จริง

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถตลอดจนความสนใจของผู้เรียนกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นในห้องเรียนนั้นมีอยู่หลายชนิด เช่น กิจกรรมเสริมเชิงวิชาการ ได้แก่ ชมรมต่างๆ

ชุดกิจกรรมสามารถจำแนกตามลักษณะการใช้งาน ซึ่งนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ชุดกิจกรรมสำหรับประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดกิจกรรมสำหรับครู เป็นชุดกิจกรรมที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนให้ครูใช้ประกอบการบรรยายเพื่อเปลี่ยนบทบาท

ของครูให้พูดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ชุดกิจกรรมนั้นจะมีเนื้อหาเพียงหน่วยเดียว

2) ชุดกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่ม ชุดกิจกรรมแบบนี้มุ่งเน้นตัวผู้เรียนให้ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันและอาจจัดการเรียนในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ ชุดกิจกรรมแบบกิจกรรมกลุ่มจะประกอบด้วยชุดย่อยที่มีจำนวนเท่ากับศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วยในแต่ละศูนย์จะมีสื่อการเรียนรู้หรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนนักเรียน ในศูนย์กิจกรรมนั้นแล้ว ผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือกันและกันได้เองระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ

3) ชุดกิจกรรมรายบุคคลหรือชุดกิจกรรมทางไกลเป็นชุดกิจกรรมที่จัดระบบขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นความสามารถของแต่ละบุคคลเมื่อศึกษาจบแล้ว จะนำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษาตนเองได้ ผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้แนะนำ หรือผู้ประสานงานทางการเรียน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523)

ประเภทของกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกโดยยึดผู้เรียนและผู้สอนเป็นหลักแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมภายใต้การนำของผู้สอน

2) กิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนเป็นแกนกลางในการประกอบกิจกรรม ส่วนผู้สอนจะทำหน้าที่ประสานงานส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม ช่วยสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอนให้ดำเนินไปด้วยดี

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบของการจัดกิจกรรมมาประยุกต์และจัดทำชุดกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมที่เป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 องค์ประกอบชุดกิจกรรม

องค์ประกอบในการสร้างชุดกิจกรรมนั้น มีความสำคัญต่อการสร้างชุดกิจกรรมเป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นแนวทางให้การสร้างชุดกิจกรรมนั้นเป็นไปอย่างมีระบบและสมบูรณ์ในตัวเอง

ทศนา แซมณี (2534, หน้า 10 – 12) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) ชื่อกิจกรรมประกอบด้วยหมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรมและเนื้อหาของกิจกรรม
- 2) คำอธิบายเป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายหลักของกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
- 3) จุดมุ่งหมายเป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้นๆ
- 4) ความคิดรวบยอด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหาหรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น ส่วนนี้ควรได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ
- 5) สื่อ เป็นส่วนที่ระบุวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าจะต้องเตรียมอะไรบ้าง
- 6) เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุเวลาโดยประมาณว่า กิจกรรมนั้นควรใช้เวลาเพียงใด
- 7) ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับหลักวิชาแล้ว ยังเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ครูในการดำเนินการซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 7.1) ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
 - 7.2) ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์นำไปสู่การเรียนรู้ตามเป้าหมาย
 - 7.3) ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจและอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก
 - 7.4) ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปราย นำมาสรุปหาสาระสำคัญที่จะสามารถนำไปใช้ต่อไป
 - 7.5) ขั้นฝึกปฏิบัติ เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมไปฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม
 - 7.6) ขั้นประเมินผล เป็นส่วนที่วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนหลังจากการฝึกกิจกรรมครบถ้วนทุกขั้นตอนแล้ว โดยให้ทำแบบฝึกกิจกรรมทบทวนท้ายชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 120) ได้กล่าวว่างค์ประกอบของชุดกิจกรรมประกอบด้วย สื่อประสมในรูปแบบของวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการตั้งแต่สองวิธีขึ้นไปบูรณาการโดยใช้วิธีการ

จัดระบบ เพื่อใช้ชุดกิจกรรมแต่ละชุดให้มีประสิทธิภาพและความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง ซึ่งจำแนกส่วนประกอบของชุดกิจกรรมได้ 4 ส่วน คือ

- 1) คู่มือสำหรับครูหรือผู้เรียนที่ต้องเรียนจากชุดกิจกรรม
- 2) คำสั่งหรือการมอบหมายงานเพื่อกำหนดแนวทางให้กับผู้เรียน
- 3) เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการสอนประสมกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและแบบบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานการค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ในรูปแบบการทดสอบต่าง ๆ

จากนักการศึกษาหลายๆ ท่านได้สรุปองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ซึ่งจะประกอบไปด้วยชื่อชุดกิจกรรม คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย เวลาที่ใช้ ลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม สื่อที่ใช้ในกิจกรรม การประเมินผลจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม

4.4 ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 123) กล่าวว่าขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมมีดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยที่ครูจะสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนแต่ละครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดมโนคติ และหลักการ
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
6. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. กำหนดแบบประเมินผล
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์
9. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม
10. ใช้ชุดการเรียนนั้นโดยมีขั้นตอน คือ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นประกอบกิจกรรม และทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ได้เปลี่ยนไป

การพัฒนาชุดกิจกรรมเป็นงานที่ละเอียดต้องอาศัยความรอบคอบ ความเข้าใจเพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนอย่างสมบูรณ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมตามขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า123) โดยใช้นิทาน

เป็นเนื้อหาในการถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้แก่นักเรียน และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
แนวการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2534, หน้า 23-32)
ดังนี้คือ

- 1) กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหา และประสบการณ์ตามความเหมาะสม
- 2) กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอนโดยประมาณเนื้อหา
วิชาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งครั้ง
- 3) กำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้สอนต้องถามตัวเองในการสอนแต่ละหน่วย ควรให้ประสบการณ์
อะไรบ้างแก่ผู้เรียน แล้วกำหนดออกมาเป็น 4 – 6 หัวเรื่อง
- 4) กำหนดมโนทัศน์และหลักการ มโนทัศน์และหลักการที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับ
หน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหา
มาสอนให้สอดคล้องกัน
- 5) กำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้ว
เปลี่ยนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรม
- 6) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนว
ทางการเลือกการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ
เช่น การอ่าน การทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ เล่นเกม เป็นต้น
- 7) กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้
แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยน
พฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
- 8) เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ คือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น
เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ นำไปทดลอง
หาประสิทธิภาพ เรียกว่า “ชุดกิจกรรม”
- 9) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เพื่อเป็นการประกันว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น มี
ประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจึงต้องกำหนดเกณฑ์ล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้
เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้บรรลุผล
- 10) การใช้ชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงแล้ว และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดกิจกรรม และตามลำดับการศึกษา โดยกำหนด
ขั้นตอนการใช้ดังนี้

10.1) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

10.2) ชั้น นำเข้าสู่บทเรียน โดยดำเนินการตามขั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1 (เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ, 2534, หน้า 23-32) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่าน เล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

ขั้นตอนที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่อง สนทนา อภิปราย อ่านเรื่อง และแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นตอนที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นตอนที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษา

10.3) ชั้น สรุปบทเรียน ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมนี้จะประยุกต์ใช้ในการสร้าง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมของผู้สอน กิจกรรมของผู้เรียน วัสดุ สื่อการสอน เป็นเครื่องมือช่วยทั้ง ผู้สอนและผู้เรียนที่จะได้รับความสะดวกในการเรียนรู้ เมื่อได้รับการวางแผนทุกอย่างแล้ว และผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพแล้วจากการศึกษา

4.5 ประโยชน์ของชุดกิจกรรม

ในการนำชุดกิจกรรมการเรียนมาใช้ นั้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของชุดกิจกรรมการเรียนไว้ดังนี้

กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป., หน้า 174) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของชุดการเรียน (ชุดกิจกรรม) ไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู ลดบทบาทในการบอกของครู
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสื่อประสมที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการปรับเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนตลอดเวลา
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ทำให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ พิจารณาข้อมูล ฝึกความรับผิดชอบและการตัดสินใจ
4. เป็นแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและค่านึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้
5. ช่วยจัดปัญหาการขาดครู เพราะผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้
6. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลา และไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะในโรงเรียน

วีระ ไทยพานิช (2524, หน้า 137) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่นำชุดการเรียนรู้มาใช้ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนก้าวหน้าไปตามอัตราความสามารถของแต่ละคน
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวัสดุการเรียน และกิจกรรมที่ชอบ
4. เป็นการเรียนที่สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. มีการวัดผลตนเองบ่อยๆทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนและสร้างแรงจูงใจ
6. นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างแท้จริง
7. เป็นการเรียนรู้ชนิด Active ไม่ใช่ Passive
8. นักเรียนเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ ตามความพอใจของนักเรียน
9. สามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนกับครูได้

สรุปชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

4.6 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ ไปทดลองใช้ (Try out) ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงให้เกิดผลตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วจึงนำไปทดลองสอนจริง (Trial run) แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การนำชุดกิจกรรมที่ได้ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วไปสอนจริงในชั้นเรียนอาจใช้เวลา 1 ภาคเรียนเป็นอย่างน้อย ซึ่งประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดควรมีลักษณะ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540, หน้า 494 – 500)

1. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตชุดกิจกรรมจะพึงพอใจว่า หากชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดกิจกรรมนั้นก็มีความคุ้มค่าต่อการลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

1.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง คือ ประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลาย ๆ พฤติกรรมของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

1.2 ประเมินพฤติกรรมผลลัพธ์ คือ ประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน

ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจะกำหนดเป็นเกณฑ์ ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนจากการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

2. วิธีประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ทำได้ 2 วิธี

2.1 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ การประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเป็นการตรวจสอบหรือประเมินประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่นิยมประเมินจะเป็นชุดกิจกรรมสำหรับกลุ่มกิจกรรม หรือชุดกิจกรรมที่ใช้ในศูนย์การเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 เป็นเกณฑ์ประเมินสำหรับเนื้อหาประเภทความรู้ ความจำ และใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะ สำหรับความหมายของตัวเลขและเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว มีความหมาย ดังนี้ คือ 80 ตัวแรกหมายถึง ค่าร้อยละของประสิทธิภาพในด้านกระบวนการของชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยผลของการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เช่น งาน และแบบฝึกหัดของผู้เรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลภารกิจทั้งหลาย ทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อยทุกชิ้นมารวมกัน และคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ย ส่วน 80 ตัวหลังนั้น หมายถึง คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน ของผู้เรียนทุกคน นำมาคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ย ก็จะได้ค่าตัวเลขทั้งสอง เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานนั้น ผู้สอนอาจจะกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม แต่โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ มักจะตั้งไว้ที่ 80/80, 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติอาจตั้งไว้ต่ำกว่า คือ 70/70 หรือ 75/75 ทั้งนี้ หลังจากประเมินประสิทธิภาพแล้ว ผลลัพธ์ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีข้อแม้ว่า ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เกินกว่า 2.5% (จันทร์ฉาย เตมียาการ, 2533.)

2.2 ประเมินโดยไม่ได้ตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการประเมินด้วยการเปรียบเทียบผลการสอบของผู้เรียนหลังจากที่เรียนจากชุดกิจกรรมนั้นแล้ว ว่าสูงหรือต่ำกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้เรียนได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ก็แสดงว่า ชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2545, หน้า 42-45) เสนอ เกณฑ์ประกันประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตพอใจว่า ถ้าหากนวัตกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดแล้ว ก็มีคุณค่านำไปใช้ได้ และมีคุณค่าแก่การลงทุน

ผลดีออกมา การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์)

1. ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional behavior หรือ E_1) คือ การประเมิน พฤติกรรมย่อย ๆ ที่เรียกว่า “กระบวนการ” ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม และรายบุคคล ซึ่งได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมาย และกิจกรรมอื่นที่ได้กำหนดไว้

2. การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal behavior หรือ E_2) คือ การประเมิน ผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน

การกำหนดค่าการหาประสิทธิภาพเป็น E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ และ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ E_1/ E_2 จะมีค่าเท่าใดนั้น ผู้สอนเป็นผู้พิจารณา โดยเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งค่าไว้เป็น 80/80, 85/85 และ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็น ทักษะ อาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ซึ่งเมื่อผลิตนวัตกรรมเสร็จแล้ว จะต้องนำนวัตกรรมไป หาประสิทธิภาพตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. 1:1 (หรือแบบเดี่ยว) คือ การทดลองกับผู้เรียน 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และ เก่ง โดยทดลองกับเด็กอ่อนก่อน ทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง แล้วจึงนำไป ทดลองกับเด็กเก่ง

2. 1:10 (หรือแบบกลุ่ม) คือ ทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในแต่ละครั้ง คะแนนจะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าเกณฑ์ หรือ ห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10%

3. 1:100 (หรือภาคสนาม) คือ ทดลองกับผู้เรียน 40-100 คน คณะผู้เรียนทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ซึ่งในครั้งนี้ ผลที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เมื่อทดสอบนวัตกรรมแล้วให้นำผลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าเรายอมรับประสิทธิภาพ ของนวัตกรรมได้หรือไม่ ซึ่งการยอมรับประสิทธิภาพของนวัตกรรม มี 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าไม่เกิน 2.5%

2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมเท่ากับ หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่า ไม่เกิน 2.5%

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ เมื่อประสิทธิภาพของนวัตกรรมต่ำกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าไม่เกิน 2.5%

จากการศึกษาการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม พบว่า การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจะเป็นการกำหนดเกณฑ์ ที่ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจ โดยกำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด ต่อร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ในการสร้างชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้น ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 75/75 เนื่องจากเป็นชุดกิจกรรมที่เน้นทักษะและการมีส่วนร่วมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถประกันได้ว่ามีประสิทธิภาพจริง ตามที่มุ่งหวัง และเกิดผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และเชื่อถือได้

5. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน

5.1 ความหมายของนิทาน

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 212) ได้ให้ความหมายว่า นิทานคือเรื่องเล่า นิทานที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจเป็นเรื่องราวที่อิงความจริง หรือเป็นเรื่องที่เกิดจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ บางเรื่องอาจจะมีการแสดงอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์เพื่อให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน บางเรื่องก็สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นข้อคิด ข้อเตือนใจ

นนทพร ฤทธิ์รัตน์ (2546, หน้า 21) ได้กล่าวว่านิทาน หมายถึงเรื่องราวที่แต่งขึ้นหรือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยอิงความจริงหรือจินตนาการ ซึ่งมีจุดประสงค์ให้เกิดความสนุกสนาน และแฝงความคิดคติสอนใจ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดการเรียนรู้จากเนื้อเรื่องในนิทาน

ไฟท์เทลสัน คีตา และโกลสไตน์ (Feitelson, Kita, & Goldstein, 1986) ได้กล่าวว่านิทาน หมายถึงกิจกรรมที่สำคัญ ซึ่งช่วยพัฒนาภาษามากกว่ากิจกรรมอื่น เพราะนิทานช่วยให้เด็กฟังภาษาที่หลากหลายแตกต่างกัน ใช้ประโยคที่ซับซ้อนมากกว่าในการพูดสื่อสาร นอกจากนี้นิทานได้ชื่อว่าเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ ขนบธรรมเนียม วรรณคดี วัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญแห่งชีวิตและจิตใจ

ความหมายของนิทานดังกล่าวสรุปได้ว่า นิทานหมายถึงเรื่องราวที่แต่งขึ้นหรือเล่าสืบต่อกันมาโดยอิงความจริงหรือจินตนาการ ใช้ประโยคที่ซับซ้อนมากกว่าการพูดสื่อสาร สามารถช่วยพัฒนาภาษา ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความสนุกสนาน ความตื่นเต้น แฝงข้อคิด คติสอนใจ และแสดงให้เห็นถึงความเจริญแห่งชีวิตและจิตใจ

5.2 ประโยชน์ของนิทานในการเรียนการสอนภาษา

การเล่าเรื่องหรือนิทานเป็นวิธีการที่ดีในการรวมความรู้และความบันเทิงเข้าด้วยกัน

(Stockdale, 1995, หน้า 22) ครูสามารถนำนิทานมาใช้ในการเรียนการสอนได้ นักการศึกษาหลายท่านกล่าวในทำนองเดียวกันว่า ในการเรียนภาษาที่สองจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติเช่นเดียวกับการเรียนภาษาแม่และนิทานตอบสนองวิธีการเรียนรู้ทางตรงของผู้เรียน ในต่างประเทศจึงมีการนำนิทานมาใช้สอนภาษาที่สองกันอย่างมากมายและได้ผลดี เช่น การสอนภาษาอังกฤษในประเทศญี่ปุ่น รัสเซีย อินโดนีเซีย และการสอนภาษาฝรั่งเศสในสหรัฐอเมริกา (Komachiya, 1982, หน้า 436-438, Lie, 1993, หน้า 4-5 และ Adair-Hauck, 1994, หน้า 3353)

ลิโว และริทซ์ (Livo and Rietz, 1986, หน้า 5-6) กล่าวว่า การเล่านิทานและการฟังนิทานเป็นวิธีการดั้งเดิม ซึ่งเหมาะกับผู้เรียนทุกระดับความสามารถ มีบูรณาการทางภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ของข้อความ มีข้อมูลเรื่องราวและควบคุมโครงสร้างของเรื่องในตัวเอง นิทานมีคุณสมบัติที่เนื้อเรื่อง ซึ่งช่วยสร้างจินตภาพในการจดจำลำดับเรื่องราว ประสบการณ์ได้เป็นอย่างดีที่มีผลต่อความคงทนในการสืบสานเรื่องซึ่งแม้แต่เด็กเล็กๆ ยังจำนิทานได้

ดีวาส (De Vas, 1991, หน้า 6) กล่าวว่า นิทานเป็นกิจกรรมในชั้นเรียนที่ดีกิจกรรมหนึ่งสำหรับนักเรียน และเป็นส่วนสำคัญของการสอนภาษาในเรื่องโครงสร้าง ไวยากรณ์และคำศัพท์ กิจกรรมการเล่านิทานเป็นกิจกรรมที่ง่ายและเหมาะกับทุกโอกาสและสถานการณ์ นักเรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้จากนิทาน

เอลลิส (Ellis, 1997, หน้า 21) กล่าวว่า การเล่านิทานสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ที่ต่างกัน (different learning styles) และสอนให้นักเรียนมีทักษะความคิดในระดับสูง เป็นการเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน (cooperative learning) และสร้างสรรค์ทักษะการใช้ชีวิตร่วมกันทางสังคม (social skills) สิ่งสำคัญที่สุดในการเล่านิทาน คือ กระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ให้เห็นเด่นชัดซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้วย

วูดแลนด์ (Woodland, 1998, หน้า 18-19) กล่าวเสริมว่า ในการเรียนการสอนบ่อยครั้งที่ครูสอนจบไปแล้ว นักเรียนมักจะลืมอย่างรวดเร็ว ต้องนำเรื่องนั้นกลับมาสอนใหม่ซึ่งต้องใช้เวลาในการปรับปรุงบทเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เต็มใจที่จะเรียน วูดแลนด์ได้เสนอว่าวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าวคือการใช้นิทานในการสอน ซึ่งนิทานนี้สามารถนำกลับมาเล่าซ้ำได้อีกเหมือนการเล่าโดยปกติและเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิด ทบทวน ถ่ายโอนข้อมูลมาเปรียบเทียบหาข้อสรุปที่ถูกต้อง พัฒนาความคิดทำให้ได้ความรู้ใหม่ และเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านได้ นอกจากนี้ยังเป็น การสนับสนุนให้นักเรียนฝึกและทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วด้วยตนเอง นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่อง

โดยไม่ต้องแปลคำต่อคำในระหว่างที่เล่าครูจะใช้เสียงหนัก-เบา สูง-ต่ำทำให้เรื่องน่าสนใจ นักเรียนจะได้เลียนเสียงและเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดจินตนาการต่อไปอีกโดยนำเรื่องที่ฟังไปเล่าต่อนอกชั้นเรียนหรือนักเรียนได้พัฒนาภาษาและความคิด โดยครูให้นักเรียนเล่านิทานที่นักเรียนแต่งเอง

ไรท์ (Wright, 1999, หน้า 18-19) กล่าวว่าการนำนิทานมาสอนในชั้นเรียนสามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวิธีการของผู้เล่า ไม่มีกฎเกณฑ์ว่าเล่าด้วยวิธีใดดีที่สุด เพราะกิจกรรมการเล่านิทานขึ้นอยู่กับตัวผู้เล่า เรื่องที่นำมาเล่า สถานการณ์ขณะเล่า ตัวผู้ฟัง ลักษณะวิธีเล่า หลักการง่าย ๆ คือ ผู้เล่าต้องเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนั้นกิจกรรมการเล่านิทานยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน

ไพพรรณ อินทนิล (2534, หน้า 24) กล่าวว่า ในเนื้อหาของนิทานนั้นมักจะสอดแทรกคติสอนใจในรูปของความบันเทิง มุ่งให้ผู้ฟังมีจิตใจนุ่มนวลในเรื่องของการทำความดีมีจิตใจอ่อนโยนเมตตาปราณี แต่ไม่ทำให้ผู้ฟังนิทานรู้สึกว่าการกำลังถูกสอน กลับให้ความรู้สึกว่าการกำลังได้รับความสนุกสนานและผ่อนคลายความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน 5 ประการของการรับรู้ภาษาที่สองของแครชเชน และ เทอเรล (Krashen and Terrell, 1988, หน้า 27 –39)

ในการนำนิทานมาจัดการเรียนการสอน ไรท์ (Wright, 1995, หน้า 6-8) ได้เสนอแนะว่านิทานเป็นแหล่งรวมประสบการณ์ทางภาษาที่ยิ่งใหญ่สำหรับเด็ก นิทานสร้างแรงจูงใจ สร้างประสบการณ์ทางภาษา และเป็นหัวใจของการสอนสำหรับครูในระดับประถมศึกษาไม่ว่าจะสอนภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศ บทบาทของนิทานในการเรียนการสอน ได้แก่

1. สร้างแรงจูงใจ (Motivation) นักเรียนมีความตั้งใจที่จะฟังหรืออ่านนิทาน หากครูรู้จักเลือกเรื่องที่ถูกใจพวกเขา
2. มีความหมาย (Meaning) นักเรียนต้องการหาความหมายในนิทาน จึงทำให้มีจุดมุ่งหมายในการฟัง และหากนักเรียนสามารถเข้าใจในเรื่องได้แล้วก็จะเกิดแรงจูงใจในการพยายามที่จะพัฒนาความสามารถในความเข้าใจของตนต่อไป
3. ทำให้เกิดความคล่องในการใช้ภาษา (Fluency)
 - 3.1 ความคล่องในการฟังและการอ่าน เพราะผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศว่าไม่จำเป็นต้องเข้าใจทุกตัวอักษร และเกิดทักษะในการค้นหาความหมาย (Meaning) การทำนายเรื่อง (Predicting) และการคาดเดาเรื่อง (Guessing)

3.2 ความคล่องในการพูดและการเขียน เพราะผู้เรียนสามารถสร้างภาษาโดยปราศจากความวิตกกังวล ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติครูผู้สอนต้องสร้างสถานการณ์เพื่อส่งเสริมผู้เรียนในการผลิตภาษา

4. เกิดความตระหนักในภาษา (Language Awareness) นิทานช่วยให้ผู้เรียนสะสมความรู้ในตัวภาษา และเมื่อถึงเวลาที่พร้อมที่จะผลิตภาษาที่คุ้นเคยออกมา ตัวอย่างเช่น ความรู้ในการใช้รูปอดีตกาล (Past Simple Tense)

5. กระตุ้นให้เกิดทักษะการพูดและการเขียน (Stimulus for Speaking and Writing) ประสบการณ์จากนิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงการตอบสนองในการพูดและเขียนแสดงความคิดเห็นว่าชอบหรือไม่ชอบ และได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น

6. เกิดการสื่อสาร (Communication) นิทานทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเกิดการสื่อสารในทักษะทั้ง 4 ได้แก่การฟัง พูด อ่าน และเขียน

เอลลิส (Ellis 1997, หน้า 21-23) เสนอแนะบทบาทของนิทานในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะทุกทักษะ ในการเล่านิทานจะเกิดทักษะฟังและพูดซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกิดการอ่านและเขียนได้ นิทานสามารถพัฒนาผู้เรียนด้านคำศัพท์ เรียนรู้รูปแบบของเรื่องและโครงสร้างทางไวยากรณ์ สามารถต่อเติมเรื่องให้หลากหลายออกไปตามจินตนาการของตนเอง ถ้าผู้เรียนได้ออกมาแสดงบทบาทสมมติก็สามารถประเมินได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องได้ดีเพียงใด ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ทางภาษาโดยตรงและสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสอนนิทานโดยการบูรณาการนิทานแต่ละเรื่องจะมีบทเรียนเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในเรื่องทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนแต่ละชาติแต่ละภาษา รวมทั้งประวัติศาสตร์นิทานเรื่องหนึ่งสามารถบูรณาการสอนได้หลายวิชา เช่นเรื่อง Jack and the Beanstalk (Cauley, 1983) ในวิชาภาษาอังกฤษสอนศัพท์โครงสร้าง และวัฒนธรรมถ้านำมาสอนในวิชาคณิตศาสตร์อาจให้นักเรียนประมาณความสูงของต้นถั่ว หากสอนในวิชาวิทยาศาสตร์อาจสอนในเรื่องการแปรผลัดกันนมและไข่เป็นต้น

3. นิทานเป็นเครื่องมือตอบสนองสถานการณ์ต่าง ๆ นิทานทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถจินตนาการเรื่องราวได้ หากมีอุปกรณ์ในการเล่าจะทำให้ผู้เรียนเห็น

ภาพชัดเจนขึ้น ผู้เรียนจะมีอารมณ์ร่วมไปกับนิทาน นิทานจึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ที่แตกต่างกัน ส่วนผู้เล่ามีส่วนร่วมในการกระตุ้นผู้เรียนให้ร่วมกิจกรรม

4. นิทานเป็นกระบวนการสอนทักษะความคิด กิจกรรมในบทเรียนนิทานทำให้ผู้เรียนสามารถจำเรื่องราว บอกชื่อสถานที่ เหตุการณ์สำคัญในเรื่อง และสรุปเรื่องได้ หรืออาจเล่าเรื่องเพียงบางส่วนแล้วให้ผู้เรียนคาดเดาตอนจบของเรื่อง ซึ่งล้วนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดทั้งสิ้น

5. นิทานก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เล่าและผู้ฟังและพัฒนาการด้านสังคม ผู้เล่าถ่ายทอดเรื่องราวตามความปรารถนาของผู้ฟัง ส่วนผู้ฟังให้เกียรติผู้เล่าและเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ การให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จ

6. นิทานทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง นิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสามารถกระตุ้นให้เกิดความกล้า และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ในสมัยโบราณการเล่านิทานพื้นบ้าน นิทานมีคติสอนใจ นิทานอภินิหาร และตำนานต่างๆ เป็นการเล่าให้ผู้ใหญ่ฟัง ต่อมามีการเล่านิทานให้เด็กฟังมักเป็นนิทานก่อนนอน ปัจจุบันการนำการเล่านิทานมาสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน นับว่ามีประโยชน์มากมาย ดังเช่น บีที

(Beaty, 1994, หน้า 4-5) ได้กล่าวไว้ว่า

1. ทำให้นักเรียนรักการอ่าน
2. นักเรียนตระหนักในบทบาทของตัวเองในขณะที่เป็นผู้อ่าน ผู้เขียน ผู้ฟัง และ ผู้เล่าเรื่อง
3. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการแต่งเรื่องด้วยตนเอง

ไรท์ (Wright, 1995, หน้า 5-8) กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานในการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1. นิทานเป็นข้อมูลทางภาษาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ภาษาแบบไม่รู้ตัว (Unconscious)
2. นิทานสร้างแรงจูงใจ (Motivation) เด็กๆ รักนิทานเพราะเป็นเรื่องที่มีความหมายและช่วยให้เด็กเข้าใจโลกรอบๆ ตัว
3. นิทานช่วยลดปล่อยความตึงเครียด (Stress Free) เด็กๆ สามารถที่จะนั่งฟัง ผ่อนคลายและสนุกสนานไปกับเรื่อง การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้นหากผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ตึงเครียด
4. นิทานเป็นสิ่งที่สากล (Universal)
5. นิทานเป็นสิ่งมหัศจรรย์ (magical) นิทานเป็นสิ่งพิเศษและน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก และมักจะถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ประโยชน์ของนิทานสามารถสรุปจากความคิดเห็นของเกริก ยุ้นพันธ์ (2539, หน้า 55) และ เพลโลว์สกี (Pellowski, 1987, หน้า 1) ได้ดังนี้

1. นิทานสร้างการเลียนแบบพฤติกรรม ความรู้สึก
2. เป็นการสร้างประสบการณ์ในการเรียนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ
3. นิทานแสดงให้เห็นถึงสิ่งต่างๆ ในโลก ที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป
4. นิทานส่งเสริมให้ผู้ฟังมีสุขภาพจิตที่ดี
5. ทำให้ผู้ฟังมีสมาธิมากขึ้น และช่วยฝึกสมาธิให้เด็ก ๆ
6. ผู้ฟังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย สดชื่นและแจ่มใส
7. ผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกรอบอุ้ม ใกล้ชิด และเป็นกันเองกับผู้เล่า
8. ผู้ฟังจะเกิดจินตนาการสร้างสรรค์ เชื่อมโยงไปสู่ความคิดใหม่ๆ
9. สร้างวิสัยทัศน์และโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้กว้างขวาง

สรุปได้ว่านิทานมีประโยชน์อย่างมากมาใช้ในการนำมาใช้ประกอบในการเรียนการสอน ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรม นอกเหนือไปจากความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้ นิทานยังกระตุ้นให้เกิดจินตนาการและเป็นสื่อจริงที่เป็นแบบอย่างให้นักเรียนในการคิดเล่าเรื่อง เขียนเรื่องด้วยตัวเองและส่งเสริมความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษ

5.3 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนิทาน

ขึ้นชื่อว่า “นิทาน” แล้ว เด็กทุกวัยต่างชอบฟัง แต่การเล่านิทานย่อมต้องแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละวัย ดังนั้นผู้เล่าควรทราบถึงพัฒนาการของเด็กเกี่ยวกับความสนใจและความต้องการในการฟังนิทาน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกเรื่อง อุปกรณ์ประกอบการเล่า ตลอดจนใช้ถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับวัย

สงัด อุทรานันท์ (2532, หน้า 170-175) กล่าวถึงหลักเกณฑ์การคัดเลือกนิทานดังนี้

1. ความเป็นนิทาน (Criterion of Validity) เช่น ต้องใช้จินตนาการ
 2. เหมาะกับวุฒิภาวะของนักเรียน (Criterion of Learning Ability) เช่น เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อนเกินระดับที่จะเข้าใจ
 3. เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน (Criterion of Significance) เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม
 4. น่าสนใจสำหรับนักเรียน (Criterion of Interest) เช่น ผู้ก่เรื่องได้น่าติดตาม
- นอร์ตัน (Norton, 1993, หน้า 424-425) เสนอหลักเกณฑ์การคัดเลือกนิทานดังต่อไปนี้
1. เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน
 2. เนื้อเรื่องดึงดูดความสนใจของนักเรียน
 3. เนื้อเรื่องตื่นเต้นทำให้ผู้ฟังอยากติดตาม

4. ตัวละครในเรื่องไม่ควรเกิน 3-4 ตัว

บีที (Beauty, 1994, หน้า 12-14) เสนอหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนิทานสำหรับเด็ก

5 ประการ คือ

1. ลำดับของเรื่อง (Order) โครงเรื่องและเหตุการณ์ในเรื่องต้องเกิดขึ้นตามลำดับ
จดจำง่าย

2. ตัวละคร (Characters) มีตัวละครที่พูดเพียงหนึ่งหรือสองตัว

3. การกล่าวซ้ำ (Repetition) มีการกล่าวคำข้อความ หรือเหตุการณ์ซ้ำๆ

4. สื่ออุปกรณ์ (Puppet) เชื้อต่อการใช้อุปกรณ์เช่น หุ่นมือ หรือสื่ออื่น ๆ

5. ความยาวเรื่อง (Length) เรื่องที่ดีต้องไม่ยาวเกินไปในการอ่านและการเล่าเรื่อง
ของเด็ก

ไรท์ (Wright, 1999, หน้า 18) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานให้เหมาะกับเด็ก ดังนี้

1. ความยาวของเรื่องควรเหมาะสมกับจุดประสงค์และสถานการณ์ของเรื่อง

2. เหมาะกับวุฒิภาวะ ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของผู้ฟัง

3. เลือกรื่องให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียนในวัยนั้น

4. เป็นประโยชน์มีข้อคิดที่จะปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

สำหรับเด็ก

5. เลือกรื่องที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ในเรื่อง โดยเฉพาะควรเป็นเรื่องที่สามารถจะตอบ
คำถามว่าใครทำอะไร เมื่อเกิดเรื่องเช่นนี้แล้วจะเป็นอย่างไรต่อไป ตัวสำคัญของเรื่องทำอะไรแล้ว
ได้ผลเป็นอย่างไร

6. ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องเร้าใจ ทำให้เกิดความตื่นเต้นอยากจะฟังไปจนจบ มีการ
ผูกเรื่องที่แนบเนียน และควรเลือกนิทานที่จบในตัวเอง

7. ควรเลือกรื่องที่มีคำหรือข้อความซ้ำๆ คล้องจองกัน เพราะจะทำให้สนุกสนานจดจำ
เรื่องได้ง่าย

8. ควรเลือกรื่องที่แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา หรือการใช้ปฏิภาณ
ไหวพริบ เด็กจะติดใจความฉลาดของตัวละคร

9. นักเรียนไม่จำเป็นต้องรู้คำศัพท์ทุกคำในเรื่อง ครูควรใช้อุปกรณ์ในการเล่าเพื่อช่วยให้
นักเรียนเข้าใจความหมายมากขึ้น เมื่อเลือกรื่องได้แล้วต้องมีการเตรียมเนื้อเรื่องที่จะเล่าและต้องดู
ความพร้อมของผู้ฟัง

ไรท์ (Wright, 1999, หน้า 18) กล่าวว่า ต้องเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเริ่มเล่าเรื่อง ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมในการเล่า คือ ช่วงเวลาที่นักเรียนกำลังเข้าห้อง และเวลาที่จะเลิกเรียน เพราะมีเสียงดังรบกวนจากภายนอก ครูควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการจัดที่นั่งรูปตัวยู เครื่องวงกลม หรือนั่งกับพื้น และพูดคุยกับนักเรียนเพื่อสร้างความรู้สึกคุ้นเคย ในระหว่างการเล่าครูควรคำนึงว่าทำอะไรจึงจะทำให้ผู้ฟังคล้อยตามเรื่อง สิ่งที่ต้องคำนึง คือ

1. การเริ่มเรื่องและการหยุดเรื่อง การเริ่มเรื่องอาจเริ่มจากการพูดคุย สนทนา ควรมีการเริ่มเรื่องที่จริงจังและชัดเจน เช่น “Once upon a time.” หรืออย่างอื่นแต่ไม่ควรเริ่มต้นว่า “เงียบเดี๋ยวนี้ครูกำลังจะเล่านิทาน”

2. อุปกรณ์การเล่า ผู้เล่านิทานบางคนให้ความเห็นว่า สำเนียงและลีลาการเล่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด แต่หากมีอุปกรณ์ประกอบการเล่าจะช่วยให้น่าสนใจและเข้าใจเรื่องได้มากขึ้น การเลือกใช้อุปกรณ์ควรหาได้ง่าย สามารถผลิตขึ้นเองได้ มีการเคลื่อนไหว ได้แก่ รูปภาพ ภาพวาด หุ่นมือและหุ่นนิ้วมือ ดนตรีประกอบการเล่า กระดาษพับเป็นรูปต่าง ๆ และสื่อของจริง เป็นต้น

การเล่านิทานทุกครั้งควรมีการเตรียมความพร้อม ไรท์ (Wright, 1999, หน้า 19) ได้เสนอแนะวิธีการเตรียมเรื่อง ดังนี้

1. การศึกษาเรื่อง ควรเล่าเรื่องปากเปล่าและจดจำเรื่องให้ได้ ไม่ควรอ่านคำต่อคำอาจมีการจดบันทึกสั้นๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญแต่ละตอนของเรื่อง และควรมีการซักซ้อมการเล่าก่อนเล่าจริงทุกครั้ง

2. ปฏิบัติการ ผู้เล่าต้องทำให้ผู้ฟังมีปฏิริยาต่อเรื่องที่ฟัง ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเล่านิทาน ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญ วิธีการทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทานเช่น การร่วมตอบคำถาม ช่วยติตภาพ แสดงท่าทางประกอบขณะครูเล่า แสดงท่าทางตามจังหวะเพลงสวมเสื้อผ้าหรือแต่งกายเป็นตัวละครในเรื่อง ทดลองเชิดหุ่น เป็นผู้เล่าเรื่องแล้วให้เพื่อนทำท่าทางหรือแสดงละครใบ้ เป็นต้น

3. น้ำเสียง เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้นิทานที่เล่าน่าสนใจหรือไม่ ควรเป็นน้ำเสียงที่ชวนฟัง ไม่ราบเรียบเกินไป รู้จักทำเสียงสูง-ต่ำหนัก-เบาให้เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง ไม่แผ่วเบาหรือดังจนเกินไป สามารถปรับเปลี่ยนลีลาของเสียงให้เข้ากับเนื้อเรื่อง ทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลิน

4. การใช้สีหน้า ท่าทาง แววตา และแสดงอารมณ์ตามท้องเรื่อง ถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่ง ทำให้เพิ่มบรรยากาศและรสชาติของเรื่องให้เข้มข้นขึ้น

5. มีการสบตาผู้ฟัง

6. สภาพแวดล้อมเหมาะสม บรรยากาศสงบ สถานที่สบาย

7. การประเมินผลหลังการเล่านิทาน เพื่อที่จะทราบข้อดีและข้อบกพร่องของผู้เล่า และนำไปปรับปรุง ทำให้การเล่าในครั้งต่อไปสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สังเคราะห์หลักเกณฑ์การคัดเลือกนิทานของ บีที (Beaty, 1994, หน้า 12-14) นอร์ตัน (Norton, 1993, หน้า 424-425) ไรท์ (Wright, 1999, หน้า 18) และ สัจด์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 170-175) เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป โดยสรุปหลักเกณฑ์การคัดเลือกนิทานได้ดังนี้คือ มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียน เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อนเกินระดับที่จะเข้าใจ เนื้อเรื่องตื่นเต้นและน่าสนใจสำหรับนักเรียน มีการผูกเรื่องได้น่าติดตาม มีคำหรือข้อความซ้ำๆ คล้องจองกันหรือเหตุการณ์ซ้ำๆ ทำให้สนุกสนานจดจำเรื่องได้ง่าย เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสมกับจุดประสงค์และสถานการณ์ของเรื่อง

6. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

1. ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531, หน้า 18-3) สรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (concentrated หรือ CLE) ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน อาทิ เกรย์ (Gray), วอล์คเกอร์ (Walker) และดอร์ (Dore) จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ.1980 ได้เริ่มมีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในโครงการ เทรเกอร์พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลียเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเตรเกอร์พาร์ค (Trager Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนย่านชานเมืองแอลิส สปริง (Alice Spring) รัฐนอร์เทิร์นเทร์ริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย

กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนเตรเกอร์พาร์ค ได้ริเริ่มจัดโครงการ เทรเกอร์พาร์ค เนื่องจากพบว่าการจัดโปรแกรมภาษาในโรงเรียนของตนไม่ประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพยังไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และยังไม่สามารถแก้ปัญหาทางภาษาของนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นที่น่าพอใจ

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว สืบเนื่องมาจากนักเรียนประมาณร้อยละ 90 ของโรงเรียนเป็นชาวพื้นเมืองซึ่งอาศัยอยู่ตามบ้านพักชั่วคราว และตามบริเวณชุมชนแออัดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจนนักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนแห่งนี้มีประสบการณ์การอ่านและเขียนน้อยมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสบการณ์เกี่ยวกับความคิดรวบยอดของตัวอักษร เนื่องจากเนื้อหาบริบท (context) ที่จัดไว้ในหนังสือที่จะให้ประสบการณ์แก่นักเรียนไม่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการอ่าน การเขียน และการสื่อสารที่ช่วยให้เขาสามารถสื่อสารทางภาษาได้อย่างมั่นใจในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และในชุมชนของตน

ครูผู้สอนภาษาในโรงเรียนเทอร์เกอร์ พาร์ค ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนอย่างละเอียด ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวได้กระทำกันหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูและการเรียนของนักเรียน จากผลการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เอง ทำให้กลุ่มผู้สอนภาษาอังกฤษเหล่านั้นตกลงใจจัดวางเป้าหมายและโครงสร้างการสอนภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติขึ้น โดยให้การเรียนรู้ภาษาได้ผ่านประสบการณ์การใช้ภาษาทุกด้าน หรือการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ผลของการทดลองการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของโครงการเทอร์เกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นักเรียนชาวพื้นเมืองเกือบ 100 % สามารถอ่าน เขียน ฟัง และการพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

จากนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จนประสบความสำเร็จ และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

สำหรับประเทศไทย ได้มีการทดลองสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรกในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ ปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 โดยวอร์คเกอร์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทางการอ่าน บาร์ทเล็ตท์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านของมหาวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาบริสเบน (Brisbane College of Advanced Education) ประเทศออสเตรเลีย และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์การอ่าน ณ โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อทดลองการสอนดังกล่าวและได้รับการสนับสนุนจาก อารี สัตหะวี ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการทดลองประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาการฟัง และการพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบเรียน (คาบเรียนละ 20 นาที) หนังสือที่เลือกมาใช้ในการทดลองคือ "A Little Red Hen" ผลที่พบปรากฏว่า มีระดับค่อนข้างยากสำหรับเด็กเริ่มเรียนแต่นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นจนเห็นได้ชัด แม้จะผ่านการเรียนมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม เด็กยังสามารถจำคำศัพท์ คำพูด และบทสนทนาจากหนังสือได้ การทดลองและวิจัยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิชาภาษาอังกฤษยังคงดำเนินต่อมาโดยใช้หนังสืออ่านประเภทต่างๆ ผลของการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจตลอดมา

ในปี พ.ศ. 2528 ได้เริ่มประชุมปฏิบัติการหนังสือวิชาภาษาไทยสำหรับใช้สอนด้วยวิธีมุ่ง
ประสบการณ์ประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำมาทดลองสอนวิชาภาษาไทยในเดือน
พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 ผลการทดลองการสอนปรากฏว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูด
เรื่องที่อ่านได้เร็วเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนทุกขั้นตอน

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531, หน้า 19-20) ได้สรุปจากผลการทดลองดังกล่าว ทั้งในวิชา
ภาษาอังกฤษและวิชาภาษาไทย วอล์คเกอร์ (Walker) จึงเสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศ
ไทยไปยังโรตารีสากลและได้รับอนุมัติให้ดำเนินการเป็นโครงการนำร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหา
ทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530 ผลของการทดลองโครงการโรงเรียนนำร่อง
นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาไทยได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่า
นักเรียนโรงเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจในการ
อ่าน และสามารถทำคะแนนวิชาอื่นๆ ในกลุ่มประมวลประสบการณ์ เช่น คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้าง
เสริม

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2531 หลังจากที่ได้ประเมินผลโครงการนำร่องการพัฒนาการอ่าน
ที่จังหวัดสุรินทร์แล้ว มูลนิธิโรตารีอย่างโรตารีสากลได้อนุมัติเงินทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและ
พัฒนาการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2535 เป็นเงินงบประมาณ 17 ล้านบาทแก่ประเทศไทย

สมยศ เม่นแย้ม (2543, หน้า 25) กล่าวว่าศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่าน ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงเริ่มดำเนิน
โครงการพัฒนาการอ่านตั้งแต่วันที่เดือนมกราคม พ.ศ.2531เป็นต้นมา เริ่มต้นดำเนินการอบรมบุคลากร
หลักอันได้แก่ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา ศึกษาพิเศษระดับจังหวัดและอำเภอ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ
บุรีรัมย์ และชัยภูมิ จำนวน 10 ห้องเรียน และจะดำเนินการนิเทศติดตามผลการสอนในลักษณะ
งานวิจัยและพัฒนา เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2531

บันลือ พฤษะวัน (2543, หน้า 41) กล่าวว่าปัจจุบันทางสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เริ่มใช้การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ตั้งแต่ปีการศึกษา
2540 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นสูงในปีต่อไป ส่วนแบบเรียนที่กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการผลิตนั้นก็ยังใช้อยู่สำหรับการสอนระดับมัธยมศึกษาที่ยังขยายไปไม่ถึงนั้น ทาง
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจะได้เร่งรัดดำเนินการตามแผนปฏิรูป
การศึกษาต่อไป

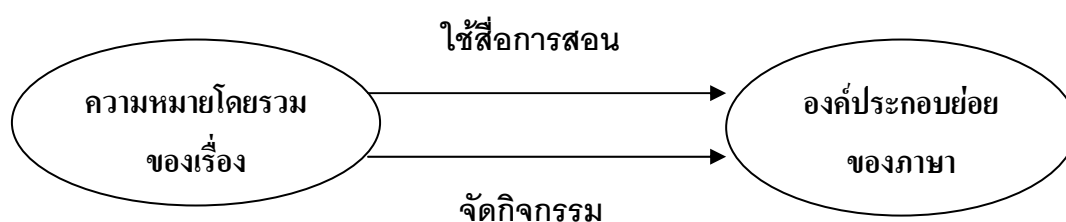
2. ความหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Psychology) ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายดังนี้

ไพพรรณ เกียรติโชคชัย (2535, หน้า 115) กล่าวว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาด้วยการใช้สื่อการสอนและการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับ

พนาน้อย รอดชู (2540) สรุปว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนภาษาที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อนและกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

จากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนที่มุ่งพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา ด้วยการใช้สื่อและกิจกรรมที่หลากหลาย ดังแสดงในภาพที่ 1

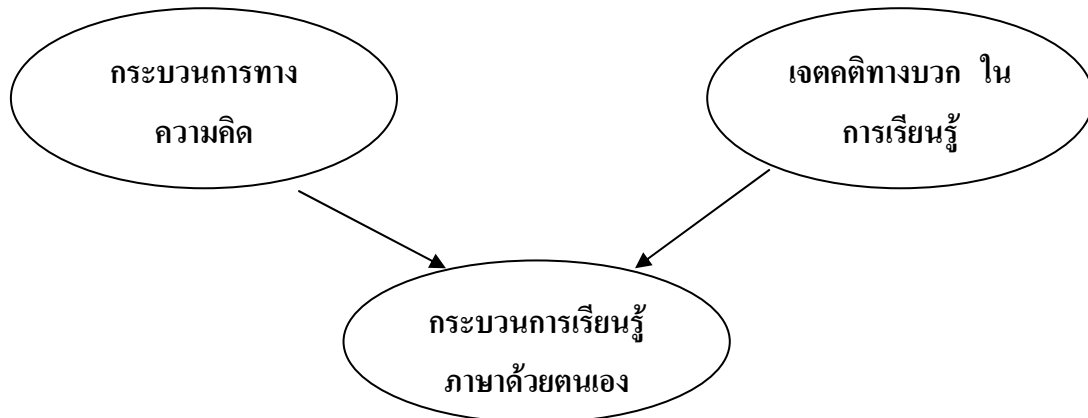

ภาพที่ 1 แสดงความหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ที่มา : ไพพรรณ เกียรติโชคชัย (2535, หน้า 115)

3. เป้าหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มุ่งให้ผู้เรียนได้รู้จักเทคนิคกระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิด เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีเจตคติในการใช้ภาษาในทางบวก คือ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและเข้าใจ ความหมายของภาษาที่สื่อ สามารถสื่อสารภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัฒนธรรม พร้อมทั้งมีความรู้สึกประทับใจในการทำงาน มีความเป็นประชาธิปไตย และมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงเป้าหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ที่มา : ไพพรรณ เกียรติโชคชัย (2535, หน้า 116)

4. หลักการและทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533, หน้า 19-20) กล่าวว่า หลักการและแนวทฤษฎีของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แนวทฤษฎีในการสอนภาษาจากหลายทฤษฎี ดังนี้

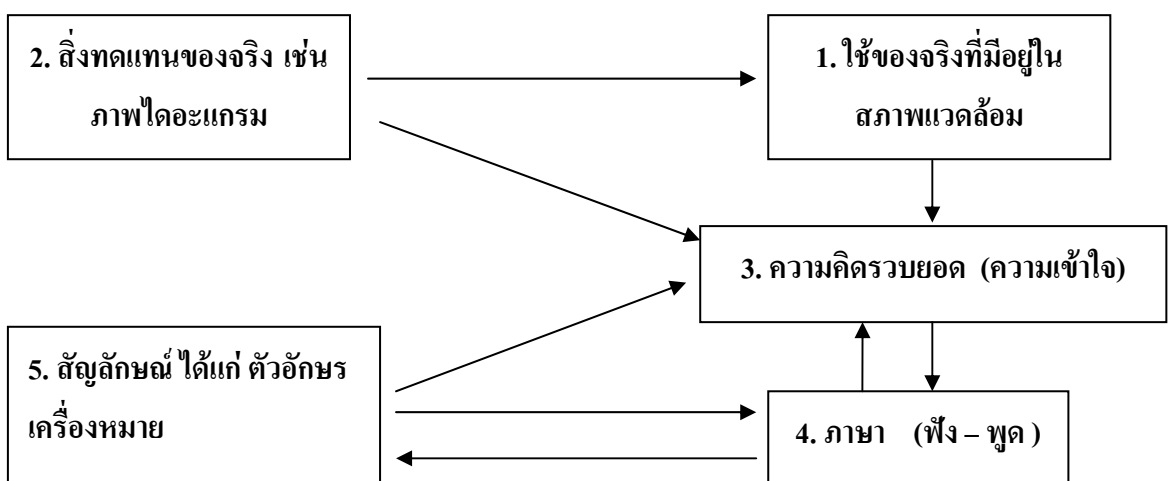
4.1 แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (Communicative Approach)

แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้ จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามภาพแวดล้อม กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาหรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเอง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะมากกว่า จะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้นักเรียนเพียงเพื่อเข้าใจระบบของเสียง คำและไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องจัดให้ผู้เรียนจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนเพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขการใช้ ภาษาที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกัน

4.2 แนวทฤษฎีการสอนแบบเป็นธรรมชาติ (Natural Approach)

ทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลักผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน การให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ แก่ผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม ดังเช่น วัตถุต่างๆ ที่ผู้เรียนเคยพบเคยเห็น และเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้นๆ ได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามเราไม่สามารถนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็น ดังนั้นการใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ ไดอะแกรม ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยพบเคยเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด จะง่ายขึ้นหลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้ยิน ได้ฟัง เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เข้าใจมาแล้วว่า เขาพูดกันว่าอย่างไร การพัฒนาการฟังการพูด ก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่เข้าใจได้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายตามที่เคยฟังพูดมาก่อนการถ่ายโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้จะเป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไปดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา

ที่มา : เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2533, หน้า 20)

4.3 ทฤษฎีการสอนอ่าน ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา

(Psycholinguistics)

ทฤษฎีการสอนอ่านแบบนี้เน้นกระบวนการอ่านโดยถือว่าการอ่านเป็นการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Smith, 1971 และ Goodman, 1973 อ้างใน เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ, 2534, หน้า 21)) วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการสอนอ่านจึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักการและทฤษฎีดังกล่าวเพื่อการเรียนรู้การอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปโดยธรรมชาติได้ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยามีได้มองการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้การอ่าน การถ่ายโยงความคิดรวบยอดรวมทั้งองค์ประกอบอื่นๆ ที่จะช่วยในการอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจประสบการณ์เดิม และการระลึกสิ่งที่อ่านได้

จากหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ประการดังกล่าวจึงอาจสรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการเรียนรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายโดยรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา อันได้แก่ รูปพยางค์ สระ ตัวสะกด และไวยากรณ์ การจัดขั้นตอนการสอนจะจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษาอื่นๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในลักษณะทักษะสัมพันธ์หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้บริบททางภาษาจากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนที่มีความหมายและพัฒนาปัจจัยป้อนนั้น ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่างๆ อย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัวจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre-Based Approach)

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2536, หน้า 23-30) ได้กล่าวถึงการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาว่า จำเป็นต้องยึดบทเรียนหรือกิจกรรมเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่ผู้เรียน ดังนั้นบทเรียนหรือกิจกรรมนั้น ต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เป็นรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมด้วย

แนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน (Genre – Based) ได้รับการพัฒนามาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ จิม มาร์ติน โจนเรนทอริ ฟรานซิส คริสตี้ ไบรอัน เกรย์ และ แมรี แมคแคน แนวทฤษฎีนี้จะยึดหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) ของ เอ็ม.เอ.เค. ฮอลลิเดย์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์

ระดับโลก และเป็นที่ยอมรับนับถือโดยทั่วไปในกลุ่มของนักภาษาและผู้สอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน

1. ภาษาและความหมาย (Language and Meaning)

ในสังคมหรือชุมชนหนึ่งๆ ย่อมมีภาษาเพื่อใช้ในการสื่อความหมายในการสื่อสารระหว่างบุคคลต่างๆ ได้แก่ เสียง ระดับไวยากรณ์ คำ ซึ่งอาจเป็นคำพูด ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารย่อมจะผิดแผกแตกต่างกันไปแล้วแต่สภาพแวดล้อมของสถานการณ์วัฒนธรรม สังคม และธรรมชาติ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนารูปแบบนั้นๆ ให้เป็นที่เข้าใจและยอมรับกันในแต่ละสังคมหรือชุมชน

2. ภาษาและบริบททางภาษา (Language Context)

ความเข้าใจความหมายของบริบททางภาษาในการติดต่อสื่อสารย่อมขึ้นอยู่กับบริบททางภาษา หรือสภาพแวดล้อมในสถานการณ์และวัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกาลเทศะต่างๆ กัน การเข้าใจเนื้อความจากการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน บริบททางภาษา (Context) ย่อมจะต้องได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรก เพราะบริบททางภาษาจะเป็นองค์ประกอบชัดเจนในการติดต่อสื่อสาร เนื้อความของภาษาอาจมีความสำคัญ 2 ประเด็น คือ

(1) เป็นผล (Output หรือ Product) ของการสื่อความ หมายถึงเนื้อความจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้นกว่าหมายถึงสิ่งใด

(2) เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษา หมายถึงเนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่าควรใช้ภาษาอย่างไร เพื่อให้การสื่อความหมายเป็นที่เข้าใจได้แต่ละชนิดของลักษณะการพูดหรือการเขียน

3. ภาษาและทำเนียบภาษา (Language and Register)

เมื่อบริบททางภาษามีอิทธิพลทำให้ เนื้อความ ของสารที่สื่อสารกันเป็นที่เข้าใจ และมีความหมายชัดเจนขึ้น องค์ประกอบของบริบทภาษาก็มีอิทธิพลที่จะทำให้ลักษณะของการใช้ภาษาต่างกัน บริบททางภาษาในแต่ละสถานการณ์ หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันไป ทำเนียบภาษา (Register) หรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในแต่ละสถานการณ์ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย เช่น เมื่อพูดถึงพระเจ้าแผ่นดิน ทำเนียบภาษาจะใช้เป็นอย่างหนึ่ง เมื่อพูดถึงพระภิกษุสงฆ์ ทำเนียบภาษาจะเป็นอีกอย่างหนึ่ง ทำเนียบภาษาจึงเกิดขึ้นควบคู่กันไปกับบริบททางภาษาที่แตกต่างกันไปตามกาลและเทศะ ตามเรื่องราวที่กล่าวถึง ตามความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา และตามลักษณะวิธีการใช้ภาษาเพื่อการฟัง การพูด หรือการเขียน เป็นต้น

4. การเรียนรู้ภาษาในบริบท (Language Learning in Context)

การเรียนรู้เพื่อการใช้ภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษา ที่ถูกต้องตามลักษณะบริบทภาษาต่างๆ ในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อความในบริบทนั้นได้อย่างถูกต้องจึงนับได้ว่าผู้เรียน เรียนภาษาได้อย่าง มีความหมาย รูปแบบภาษาหรือชนิดของภาษา หรืออรรถลักษณะนั้น นักภาษาศาสตร์ใช้คำจาก ภาษาฝรั่งเศสว่า "Genre" ซึ่งหมายถึงแบบหรือชนิดของเนื้อความต่างๆ ในแต่ละบริบทของ สถานการณ์ และวัฒนธรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตายตัวในการให้ผู้ที่ใช้ภาษาประสบความสำเร็จได้ในการใช้ภาษา

4.5 อรรถลักษณะของภาษา (Genre)

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟัง (หากเป็น ภาษาพูด) และผู้อ่าน (หากเป็นภาษาเขียน) สามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟัง หรือได้อ่านชัดเจน แน่นนอนขึ้นว่าผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ เช่นผู้พูดหรือผู้เขียนกำลังจะกล่าวถึง เรื่องโดยทั่วไป หรือเฉพาะเจาะจงเป็นความรู้สึกส่วนตัว หรือเป็นความเห็นกลางๆ โดยทั่วไป

ในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษา เขียนมีหลายชนิด ดังต่อไปนี้

- 1) เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
- 2) รายงาน (Report)
- 3) การเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narration)
- 4) เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
- 5) การอภิปราย (Discussion)
- 6) การอธิบาย (Explanation)
- 7) วิธีการ (Procedure)
- 8) การสังเกต (Observation)

จากความสำคัญของทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน ซึ่งเน้นทั้งในด้านความถูกต้อง ของรูปแบบภาษา วัฒนธรรมภาษา และความหมายที่ชัดเจนในแต่ละสถานการณ์ที่สื่อสารจึง สมควร ยึดเป็นแนวทฤษฎีในการสร้างบทเรียนหรือสื่อการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

5. การจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้

สมยศ เม่นแยม (2543, หน้า 28) ได้กล่าวถึงการจัดบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้สำหรับ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การให้ปัจเจกป้อนเข้า ซึ่งหมายถึงการจัดบทเรียนที่บรรจุเนื้อหาซึ่งผู้เรียน

- (1) อ่านเพื่อบันเทิง
- (2) อ่านเพื่อรู้และเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการ (เพื่อ “ทำเป็น”)
- (3) อ่านเพื่อศึกษาและค้นคว้า (เพื่อ “คิดเป็น”)

บทเรียนของวิธีการสอนดังกล่าวจึงจัดหนังสือเป็นเล่มๆ ที่มีความยาวพอประมาณ ตามระดับวัย ชั้นเรียน และความสนใจของนักเรียน โดยถือหนังสือแต่ละเล่มเป็นหน่วยการเรียนรู้ การพิจารณาหลักสูตร ซึ่งพิจารณาจากมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ ย่อมเป็นประโยชน์สำหรับจัดความคิดรวบยอด ซึ่งจะนำไปสู่การจัดหน่วยการเรียนรู้ด้วยการสรุปเป็นหนังสือประเภทต่างๆ 3 ประเภท ตามจุดมุ่งหมายในการอ่านดังกล่าวแล้ว ดังนี้ คือ

- (1) หนังสือประเภทนิทาน เช่น The Monkey and the fish.
- (2) หนังสือประเภทวิธีการ เช่น How to Make a Hat.
- (3) หนังสือประเภทสารคดี เช่น The Story about Cats.

ภาษาที่ใช้ในหนังสือเหล่านี้ ควรแต่งให้เหมาะสมกับการใช้ภาษาของนักเรียนในแต่ละระดับวัยและประสบการณ์ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติเพื่อความเป็นธรรมชาติของการใช้ภาษาความยากง่ายของเนื้อหาภาษาในบริบทย่อมจะแตกต่างกันไปด้วยในแต่ละระดับชั้นสำหรับในระดับชั้นสูงๆ ขึ้นไป หนังสือจะต้องมีเรื่องราวที่ผู้เขียนอาจใช้โครงสร้างภาษาที่ยากขึ้น จำนวนความคิดรวบยอดมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทางภาษามากขึ้นตามวัย

6. จุดมุ่งหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

สมยศ เม่นแย้ม (2543, หน้า 30) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาว่าผู้เรียนสามารถอ่าน ฟัง พูด และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอในการสื่อสารทางภาษาในชีวิตประจำวันโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่งๆ ผู้เรียนสามารถ

- (1) เล่าเรื่อง ลำดับเรื่อง และบอกความหมายของคำทุกคำในบริบทต่างๆ ของหน่วยการเรียนรู้ได้
- (2) อ่านออกเสียงคำทุกคำในหน่วยการเรียนรู้ได้
- (3) พูดโต้ตอบแสดงความคิดเห็น และสรุปความให้เป็นที่เข้าใจได้
- (4) เขียนสะกดคำศัพท์และประโยคต่างๆ ที่นักเรียนพูดจากหน่วยการเรียนรู้ได้
- (5) แต่งประโยคเป็นคำพูด และเขียนเป็นตัวอักษรให้ถูกต้องเป็นที่เข้าใจได้
- (6) บอกความหมาย และเขียนสัญลักษณ์ของเครื่องหมายวรรคตอนได้
- (7) สื่อความหมายของภาษาทางกาย อารมณ์ วาจา หรือสีหน้าท่าทางได้ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ วาดภาพประกอบเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้
- (8) ร่วมมือกับเพื่อน และช่วยเหลือแบ่งปันกันในการทำงานร่วมกันได้

7. รูปแบบการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) ขั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

(The Concentrated Language Encounter Model A) (เสาวลักษณ์ รัตนวิฑูร์, 2534, หน้า 23-32)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในระยะแรก มีจุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนการสอน คือ การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังเรื่องราวต่างๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ สามารถพูดเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ได้ฟัง ได้อ่านเรื่องราวที่เคยฟังเคยพูด นอกจากนี้ยังสามารถเขียนคำ สะกดคำ และเรียงคำที่เคยอ่านเคยพบเป็นประโยค แต่งประโยคเป็นประโยคง่ายๆ ตามความคิดของตนเองได้

ขั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาแบบที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูอ่าน เล่าเรื่อง ให้นักเรียนฟัง

ขั้นตอนที่ 2 นักเรียนเล่าเรื่อง สนทนา อภิปราย อ่านเรื่อง และแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นตอนที่ 3 เขียนเรื่องร่วมกับครู

ขั้นตอนที่ 4 ทำหนังสือเล่มใหญ่

ขั้นตอนที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษา

2) ขั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2

(The Concentrated Language Encounter Model B) (เสาวลักษณ์ รัตนวิฑูร์, 2534, หน้า 32-40)

ในระยะต่อมาหลังจากนักเรียนได้ประสบการณ์ในการฟัง พูด อ่าน เขียน ในระยะต้นได้แล้ว นักเรียนจะเริ่มฝึกอ่านและเขียนเรื่องต่างๆ ที่มีลักษณะการเขียนหลากหลายขึ้น พร้อมทั้งใช้ความสามารถในการคิดแต่งความด้วยตนเองมากขึ้น ได้อาศัยการเรียนแบบหรืออิงแบบอย่างจากบทเรียนหรือจากกิจกรรมที่ผู้สอนแนะให้ในชั้นเรียน

ขั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาแบบที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปรายสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกันกับครู

ขั้นตอนที่ 2 ครูโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องในชีวิตประจำวันของตัวเองและอภิปรายร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 นักเรียนเขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม หรือเขียนเรื่องเกี่ยวกับตัวเองในกลุ่ม

ย่อยหรือเขียนตามลำพัง

ขั้นตอนที่ 4 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 5 ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำ และเสริมทักษะทางภาษา

3) **ชั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3**

(The concentrated Language Encounter Model C)(เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2534, หน้า 40-47)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่มีประสบการณ์และมีความสามารถในการอ่าน เขียน ฟัง และพูด ในบริบทต่างๆ ที่มีอรรถลักษณะหลากหลายมาพอสมควรแล้ว ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความชำนาญและมีสมรรถภาพในการอ่าน เขียน ฟัง และพูด เชิงวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ในบริบทภาษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมวลประสบการณ์ในวิชาต่างๆ มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญในการปฏิบัติการการใช้ภาษาที่สำคัญ คือ รู้จักพินิจพิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการหาข้อมูลจากการสื่อสาร และสามารถรายงาน ข้อมูลต่างๆ เพื่อสื่อความให้เป็นที่เข้าใจได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ

ชั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา รูปแบบที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องทีอ่านโดยการเดาสรุป ลำดับความ

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องทีอ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือวางแผน การเรียน

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเรียน

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง

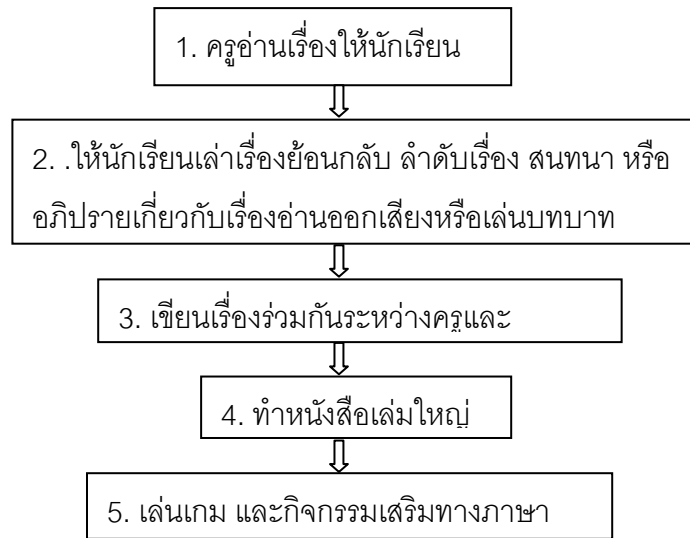
ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

ผู้วิจัยสนใจและสร้างประสบการณ์ทางภาษาในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 เพราะเป็นรูปแบบการสอนที่ง่ายและเหมาะสมกับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองสวรรคโลก เนื่องจากเป็นเด็กที่มีความรู้ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่อ่อน และปานกลาง ต้องคัดเลือกเนื้อหาที่ ง่ายใกล้ตัวผู้เรียน และมีกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลที่หลากหลาย เหมาะสม กับความสามารถของผู้เรียน

8. **ขั้นตอนการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 1**

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลเมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย มีความรู้ความสามารถในทักษะภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1

ที่มา : เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2533, หน้า 22-23)

รายละเอียดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 โดยผู้สอนได้จัดทำเป็นชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถใช้ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน ดังนี้คือ

เริ่มจากให้นักเรียนศึกษาคำอธิบายศัพท์ยากและเล่นเกมคำศัพท์ในใบกิจกรรมที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 : ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง

จุดมุ่งหมาย : เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง โดยสามารถฟังนิทานและเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่ฟังได้

ในขั้นตอนนี้ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟังอย่างมีชีวิตชีวา โดยอาศัยเทคนิคการเล่าเรื่องให้ผู้เรียนสนใจฟัง ไม่ควรอ่านไปเรื่อยๆ ตามเนื้อเรื่อง และไม่จำเป็นต้องใช้นิ้วไล่ตามตัวอักษรในขณะที่อ่าน อ่านทำนองการเล่าเรื่องก็เพียงพอแล้ว คำบางคำหรือบางประโยคครูจำเป็นต้องแสดงท่าทางประกอบด้วย ถ้าภาพยังไม่สามารถสื่อความหมายได้เพียงพอ เช่น คำหรือประโยคที่แสดงความรู้สึก ได้แก่ คำว่า “เสียใจ” “ดีใจ” “เหนื่อย” เป็นต้น คำที่เป็นนามธรรมและอธิบายเป็นภาษาอังกฤษง่าย ๆ ไม่ได้ ครูอธิบายเป็นภาษาไทยได้ถ้าจำเป็น แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมในใบกิจกรรมที่ 2 ฟังนิทานและเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การประเมินผล : ความสามารถในการฟังโดยดูว่านักเรียนสามารถฟังนิทานและเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้องหรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 : ให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ

จุดมุ่งหมาย : เพื่อฝึกการระลึกสิ่งที่ฟัง เข้าใจความหมายในรายละเอียดของเรื่องโดยร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์แล้วเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน สามารถอ่านและจับคู่ประโยคกับภาพ

กระบวนการเรียนการสอนในขั้นนี้ ครูอาจดำเนินการสอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 ได้ทันที ถ้าเวลาในคาบเรียนยังมีอยู่หรือนักเรียนยังไม่แสดงความรู้สึกรู้สึกเบื่อหน่ายล้าเสียก่อน ครูเริ่มนำเข้าสู่บทเรียนโดยการถามคำถามง่าย ๆ ให้นักเรียนเล่าเรื่องที่ครูอ่านให้ฟังไปแล้วในตอนที 1 เช่น ไหนลองเล่าให้ครูฟังว่า เรื่องที่อ่าน เป็นเรื่องอะไร มีใครบ้างหรือมีอะไรบ้างในเรื่อง แล้วอย่างไรต่อ

ครูควรพยายามกระตุ้นให้นักเรียนทุกคน ได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านไปแล้ว และให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มเรียงประโยคที่กำหนดตามลำดับเหตุการณ์ ด้วยการทำกิจกรรมในใบกิจกรรมที่ 3 แล้วเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

เมื่อนักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องและลำดับเรื่องได้จนจบแล้ว ครูควรย้อนกลับมาถามคำถามและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องอีกครั้งเป็นการทบทวน ข้อควรระวังครูไม่ควรให้นักเรียนอ่านออกเสียงตามตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องเพราะนักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่ายและขาดความสนใจในการอ่านทันที

เมื่อนักเรียนลองอ่านออกเสียงตามครูแล้ว จากนั้นให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการอ่านด้วยตนเองโดยให้นักเรียนอ่านและจับคู่ประโยคกับภาพในใบกิจกรรมที่ 4

การประเมินผล : ความสามารถในการพูดโดยเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์แล้วเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน สังเกตดูความถูกต้องจากการออกเสียงคำ ความคล่องแคล่วในการพูด และเรียบเรียงเนื้อเรื่อง และความสามารถในการอ่านโดยอ่านทำความเข้าใจเนื้อเรื่องแล้วสามารถจับคู่ภาพกับประโยคที่อ่านได้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 : เขียนเรื่องร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

จุดมุ่งหมาย : เพื่อฝึกการระลึกเรื่องที่ฟัง การสื่อความหมายของตนจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียนด้วยการแต่งประโยคจากภาพ

ครูเริ่มนำสู่บทเรียนโดยการให้นักเรียนช่วยกันลำดับเรื่องจากการฟัง การพูด และการอ่านมาแล้วอีกครั้ง ครูบอกกับนักเรียนว่าต่อไปนี้จะให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนได้ฟัง พูด และอ่านมาแล้วโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมในใบกิจกรรมที่ 6 แต่งประโยคจากภาพที่กำหนด

การประเมินผล : ความสามารถในการเขียนโดยตรวจความถูกต้องจากการแต่งประโยคจากภาพที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 : ให้นักเรียนเขียนหนังสือเล่มใหญ่ และ

ขั้นตอนที่ 5 : ให้นักเรียนเล่นเกมหรือกิจกรรมเสริมทางภาษา

จุดมุ่งหมาย : สร้างหนังสือเล่มใหญ่จากการฝึกทักษะความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษจากการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และนำเสนอผลงานได้

ในขั้นนี้ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มใหญ่ หลังจากการทำกิจกรรมส่งเสริมความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษมาแล้ว เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มในการฝึกการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และประโยค และเป็นการฝึกการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนจะได้รับความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินและได้แสดงออกทางความคิด ความสามารถในด้านต่าง ๆ และเห็นคุณค่าของงานที่ทำ โดยทำกิจกรรมในใบกิจกรรมที่ 7

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำหนังสือเล่มใหญ่

- (1) กระดาษแผ่นใหญ่ขนาดประมาณ 15 นิ้ว x 21 นิ้ว
- (2) กระดาษวาดเขียนสำหรับทำปก หรือกระดาษอื่นที่สามารถนำมาทำปกได้
- (3) สีเทียน สีไม้ หรือสีชอล์ก
- (4) ดินสอ ไม้บรรทัด ยางลบ
- (5) กรรไกร
- (6) สีเมจิก (ใหญ่) สำหรับเขียน
- (7) กระดาษกาว
- (8) ที่เย็บกระดาษ

วิธีทำ

- (1) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบหนังสือของตนเองอย่างเสรี เช่น จะเขียนข้อความหรือวาดภาพในส่วนใดของหน้ากระดาษ รูปเล่มของหนังสือควรจะเป็นแนวตั้งหรือแนวนอน
- (2) แบ่งงานตามความถนัด ความสนใจ หรือความสามารถของสมาชิกในกลุ่มโดยให้ผู้เรียนทุกคนได้ทำงานกันอย่างทั่วถึง เช่นการเขียน วาดภาพ ระบายสี และตกแต่ง เป็นต้น
- (3) ผู้เรียนลอกประโยคข้อความจากเรื่องที่เขียนไว้ในใบกิจกรรมที่ 6 ลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่เตรียมไว้ ถ้ากระดาษไม่มีเส้นต้องตีเส้นก่อนลงมือเขียน เพื่อให้การเขียนมีระเบียบและอ่านได้ง่าย และควรเว้นขอบกระดาษโดยรอบตามความเหมาะสมหรือตามคำแนะนำของครู
- (4) วาดภาพประกอบเรื่อง ให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่เขียนในแต่ละหน้า พร้อมทั้งระบายสีให้สวยงาม

(5) ออกแบบปกโดยการเขียนชื่อเรื่อง อาจใช้ตัวอักษรสติ๊กเกอร์ติดก็ได้ วาดภาพประกอบระบายสีให้สวยงาม และเน้นในเรื่องของความสะอาดให้มาก

(6) เขียนชื่อและนามสกุลสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มทุกคน สามารถตกแต่งให้สวยงามตามความเหมาะสม

(7) เมื่อเขียนได้ครบแล้ว ให้รวบรวมผลงานและจัดเรียงหน้ากระดาษหนังสือเล่มใหญ่ให้ถูกต้องเรียบร้อย รายชื่อสมาชิกผู้จัดทำอาจนำไปรองจากปกหรือจัดไว้เป็นหน้าสุดท้ายของหนังสือก็ได้

(8) นำผลงานที่จัดเรียงไว้แล้ว เย็บปกด้วยที่เย็บกระดาษ และหุ้มด้วยกระดาษขาว ถ้าจะให้หนังสือมีความคงทนมากขึ้น อาจใช้พลาสติกชนิดบางใส ปิดทับปกและหน้ากระดาษที่เขียนในแต่ละหน้า

(9) แต่ละกลุ่มนำผลงานมานำเสนอหน้าชั้นเรียน อธิบายขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำงาน ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค และอื่น ๆ พร้อมทั้งให้ช่วยกันอ่านให้เพื่อนฟัง ผู้เรียนจะมีความภาคภูมิใจในผลงาน

เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำหนังสือเล่มใหญ่ของตนออกมาแสดงโดยช่วยกันอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้น นักเรียนจะสนุกสนานในการอ่าน-ฟัง เพราะได้เห็นผลงานที่ตนได้วาดประกอบเรื่องนั้นๆ

การประเมินผล : สังเกตการณ์ทำงานร่วมกันของนักเรียน ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง ความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ความสวยงาม สะอาดและเรียบร้อยของงาน ตลอดจนการนำเสนอผลงาน

7. ความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษ

ทักษะภาษาอังกฤษ

วรวรรณ เปลี้นบุญเลิศ (2540, หน้า 73-98 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540) ได้กล่าวว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีบทบาทมากในสังคมไทย เพราะเป็นภาษาสังคมที่มีผู้นิยมใช้ติดต่อระหว่างประเทศ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา เพราะภาษาอังกฤษเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการศึกษาต่อในระดับสูง จุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาในทักษะทั้งสี่ด้าน คือด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งจะกล่าวถึงทักษะต่างๆ ได้ดังนี้

ทักษะการฟัง

วาเล็ตต์ (Valette, 1967, pp. 141 – 149) ได้จำแนกพฤติกรรมการฟังออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. การรับรู้ (Perception) ผู้ฟังสังเกตความแตกต่างของภาษาเกี่ยวกับเสียง คำ การเน้น และระดับเสียงของข้อความ
2. การระลึก (Recognition) ผู้ฟังเข้าใจความหมายของข้อความสั้นๆ ที่ได้ยิน
3. การรับความคิด (Reception) ผู้ฟังเข้าใจสัญลักษณ์ทางไวยากรณ์ คำศัพท์ และบทความสั้นๆ
4. ความเข้าใจ (Comprehension) ผู้ฟังสามารถเข้าใจคำอธิบาย คำสอน รู้จักจับใจความของข้อความที่ได้ยิน แม้จะมีคำที่ไม่รู้ความหมายแทรกอยู่ และสามารถฟังข้อความที่พูดอย่างรวดเร็ว
5. การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ฟังเข้าใจและแยกประเภทของข้อความที่ฟังได้ว่าเป็นภาษามาตรฐานหรือไม่ ตลอดจนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และความมุ่งหมายของผู้พูดจากน้ำเสียง และถ้อยคำที่เน้น ผู้ฟังสามารถประเมินผลได้ว่า ภาษาที่ได้รับฟังนั้นเหมาะสมที่จะใช้ในการสื่อความคิดหรือไม่

ผู้สอนได้ตระหนักถึงความแตกต่างของระดับการฟังทั้งห้าระดับแล้ว ผู้สอนสามารถเตรียมแบบฝึกต่างๆ ของการสอนทักษะการฟัง โดยยึดพฤติกรรมการฟังทั้งระดับเป็นแนวทาง ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและระดับการความรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน ได้ฟังภาษาอังกฤษจนเกิดความเคยชิน ควรใช้เทคนิคการสอนทักษะการฟังต่างๆ ซึ่งมีอยู่หลายวิธี เช่น

1. หาสิ่งของในภาพ จากการฟังคำบรรยาย
2. ฟังเรื่อง แล้วเรียงรูปภาพให้ถูกต้อง
3. ฟังคำบรรยายแล้วทายคำตอบ
4. ฟังคำบรรยายแล้ววาดภาพ
5. ฟังเนื้อเรื่องแล้วตอบคำถามแบบ Choice True False หรือคำถามแบบสั้นๆ

การสอนทักษะการฟังมีอยู่หลายวิธี แต่ละวิธีควรคำนึงถึงระดับความยากง่ายให้เหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และควรเลือกบทเรียนที่น่าสนใจจะทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับการเรียนทักษะการฟัง

ทักษะการพูด

วิลาวรรณ วงศ์ลังกา (2530, หน้า 15 อ้างถึงในยิ่ง ประโกสันตัง, 2545) กล่าวว่าทักษะการพูด เป็นทักษะการแสดงออกเสียง คำ วลี หรือประโยค ซึ่งแสดงออกด้วยการเล่า อธิบาย สนทนา ได้ต่อบทบุคคลต่าง ๆ หรือแสดงความรู้สึกนึกคิดของงานโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การสอนพูดจะแทรกอยู่ในการสอนคำศัพท์ ไวยากรณ์ อ่านและเขียน

คราเชน และเทอร์เรล (Krashen, & Terrell, 1983) มีความเชื่อว่าคนเราสามารถเรียนรู้ภาษาหนึ่งได้โดยวิธีธรรมชาติ (Natural Approach) เช่นเดียวกับที่เราเรียนภาษาอังกฤษ (Native Language) การเรียนโดยวิธีธรรมชาติมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการ

1. ความเข้าใจในบทเรียนต้องมาก่อนการแสดงออก (Comprehension Proceed Production) ในขั้นนี้ควรจะให้ให้นักเรียนได้ฟังภาษาอังกฤษในลักษณะของการสื่อสารและให้นักเรียนได้ตอบด้วยกริยาอาการ เช่น พยักหน้า หรือสั่นศีรษะ เป็นต้น

ในขั้นนี้การเรียนโดยให้นักเรียนทำตามคำสั่งนี้ แอชเชอร์ (Asher, 1982) ได้แนะนำว่า

1.1 ในขณะที่ออกคำสั่งนั้น ครูควรทำตามไปด้วย เพื่อให้นักเรียนจะได้รู้ว่าจะต้องทำอย่างไร

1.2 ครูออกคำสั่งซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้ง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้จำ คำศัพท์ และรูปประโยคได้

1.3 ให้นักเรียนเรียนเพียงครั้งละ 3-4 คำสั่ง หรือประมาณ 15 นาที เป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายเกินไป

1.4 เมื่อนักเรียนทำตามคำสั่งได้แล้ว นักเรียนควรมีโอกาสได้เป็นผู้ออกคำสั่งให้เพื่อนทำตามบ้าง

1.5 ครูควรติดบัตรคำศัพท์ และประโยคคำสั่งที่ได้เรียนในวันนั้นบนกระดาน หรือบอร์ดหน้าห้อง เพื่อช่วยความจำของนักเรียน

2. การโต้ตอบด้วยวาจา (Early Speech Production) ครูจะเริ่มเห็นความต่อเนื่องระหว่างขั้นที่หนึ่งและขั้นที่สองทีละน้อยๆ การโต้ตอบจะเริ่มจากคำว่า เช่น Yes หรือ No เช่น

Ex 1. T : Do you like a mango ?

S : Yes. (No)

ต่อจากนั้นคำตอบของนักเรียนจะค่อย ๆ ยาวขึ้น เป็นวลี หรือเป็นประโยค

Ex 2. T : Do you like tea or coffee ?

S : Tea

S : I like Tea

ขั้นนี้ควรต้องระวังคือ ต้องไม่รีบร้อนแก้คำพูด หรือคำตอบที่ผิดไวยากรณ์ในทันทีที่นักเรียนตอบจบลง เพราะจะทำให้นักเรียนเสียกำลังใจ

3. เนื้อหาวิชาที่เรียนจะต้องเป็นพื้นฐานของการสื่อสาร บทเรียนที่เรียนเป็นลักษณะของสถานการณ์ (Situations) เช่น การสนทนาเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย การกีฬาที่นักเรียนชอบและสนใจ วันหยุดสุดสัปดาห์

4. การจัดกิจกรรมต่างๆจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การเรียนโดยใช้กิจกรรมจะช่วยผ่อนคลายความกังวลในบทเรียนให้น้อยลงกว่าการเรียนที่เน้นแต่เนื้อหาล้วนๆ และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

ศิริพร สุทธิยา (2546) กล่าวว่า กิจกรรมการสอนทักษะการพูด เป็นกิจกรรมที่นำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการพูดมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้ตอบคำถามที่ผู้อื่นถาม
2. ส่งให้เพื่อนปฏิบัติตาม เช่น Chose the Window
3. ให้นักเรียนซักถาม – ตอบกับเพื่อนเกี่ยวกับประสบการณ์ทั้งในและนอกห้องเรียน
4. ให้บรรยายภาพ หรือบอกลักษณะสิ่งที่เห็นในภาพ
5. ให้เล่าประสบการณ์ของตนเอง (ครูอาจช่วยเรื่องคำศัพท์ยาก)
6. ให้รายงานเรื่องราวต่าง ๆ ที่กำหนดให้และเตรียมตอบคำถาม
7. สร้างสถานการณ์สมมติในชั้น เพื่อฝึกใช้บทสนทนาที่ร้านขายของ เป็นต้น
8. ให้เล่นเกมเกี่ยวกับทักษะการพูด
9. ให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ
10. ฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
11. ให้อ่านเรื่องง่าย ๆ ที่เป็นภาษาไทย แล้วบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ
12. ให้แสดงบทบาทสมมติ

สำหรับการสอนพูดให้แก่ผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษนั้น สุไร พงษ์ทองเจริญ (2524, หน้า 89 อ้างถึงในยิง ประโกสันตัง, 2545) ได้แบ่งการสอนพูดออกเป็น 2 ระดับดังนี้

1. ระดับเตรียมตัว ขั้นนี้เป็นการสอนให้ผู้เรียนแบบตัวอย่าง และท่องจำประโยคพื้นฐานต่าง ๆ
2. ระดับแสดงออก เมื่อนักเรียนจำคำและประโยคได้พอสมควรแล้ว จะสามารถแสดงความคิดเห็นของตนออกไปให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

การสอนทักษะการพูดมีหลายวิธี ครูสามารถนำกิจกรรมการสอนที่ดีของแต่ละวิชา
ประยุกต์ให้เข้าด้วยกัน เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่นักเรียน
ในการนำไปใช้เพื่อการสื่อสารได้อย่างจริงจัง

ทักษะการอ่าน

เวรดี ฮีรัญ (2533) กล่าวว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากในปัจจุบันโอกาสที่เราจะได้เห็นและอ่านภาษาอังกฤษมีมากขึ้น เพราะ
ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การรับเอาเทคโนโลยีและวิชาการสมัยใหม่รวมทั้งเครื่อง
อุปโภคและบริโภค

1. ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์โดยทั่ว ๆ ไป หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับคำ ได้แก่ ความกว้าง
ความลึก และขอบเขตของคำศัพท์
2. ความเข้าใจเรื่องราวที่ปรากฏอย่างชัดเจน ซึ่งรวมทักษะอื่น ๆ ด้วย เช่น การรู้ตำแหน่ง
ของข้อความที่กล่าวถึงอย่างเจาะจง การเข้าใจความหมายตามตัวอักษร
3. ความเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ รวมถึงความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถในการ
ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถเดาเหตุการณ์เกี่ยวกับผลที่ตามมา การเข้าใจ
ความหมายของคำจากเนื้อเรื่อง เข้าใจการจับลำดับของเรื่องที่อ่านทราบถึงความคิดสำคัญและการ
จัดลำดับของความคิด
4. ความซาบซึ้ง หมายถึง ความสามารถในการทราบถึงความตั้งใจ หรือจุดมุ่งหมายของ
ผู้เขียน การทราบถึงอารมณ์หรือแก่นสารของเรื่อง

การสอนอ่านภาษาอังกฤษ

ฟินอกเซียโร (Finocchiaro, 1974, p. 77) ได้เสนอแนะวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิด
ทักษะการอ่านได้ดังนี้

1. ส่งเสริมนักเรียนให้มีการเพิ่มพูนคำศัพท์
2. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจโครงสร้างหรือแบบประโยค
3. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพื่อที่จะได้เข้าใจความหมายของ
คำได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
4. ใช้คำถามง่ายเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อความที่อ่านยิ่งขึ้น
5. ช่วยฝึกให้นักเรียนสามารถอ่านเร็ว และรู้จักปรับอัตราเร็วในการอ่านตามแต่ละ
ประเภทของเรื่องที่อ่านและวัตถุประสงค์ในการอ่านด้วยวิธีการดังต่อไปนี้
 - 5.1 จับเวลาหรือกำหนดเวลาสั้น ๆ ทุกครั้งที่นักเรียนอ่านในใจ
 - 5.2 พยายามลดเวลาที่กำหนดให้อ่านข้อความหนึ่ง ๆ ให้เหลือน้อยลง

5.3 ระวังมิให้นักเรียนอ่านโดยทำปากขมูขมิบ หรือใช้นิ้วชี้ไปตามข้อความที่กำลังอ่านเป็นต้น

5.4 บอกวัตถุประสงค์ของการอ่านทุกครั้ง

5.5 ให้นักเรียนมีสมุดบันทึกความก้าวหน้าในการอ่านเร็ว

นอกจากวิธีการสอนอ่านของแมรี ฟินอกเชียร์ แล้วยังมีนักศึกษาและนักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทักษะการอ่านได้ทดลองใช้เทคนิคและวิธีการสอนการอ่านแบบต่าง ๆ และสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการสอนอ่านโดยให้นักเรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านเอง
2. วิธีการอ่านโดยให้นักเรียนย่อเรื่องจากเรื่องที่อ่าน
3. วิธีการสอนอ่านโดยให้นักเรียนได้มีการอภิปรายกัน
4. วิธีการสอนอ่านโดยให้นักเรียนทำแผนผังสรุปโครงเรื่อง

จะเห็นได้ว่าวิธีการสอนอ่านทุกวิธี สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ทั้งสิ้น แต่ควรเลือกวิธีการสอนทักษะการอ่านให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียนและผู้เรียน

ทักษะการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะสำคัญ และเป็นทักษะที่มีความยากที่สุด เพราะต้องผ่านกระบวนการทางความคิดหลายขั้นตอน เช่น การรวบรวมความคิด การลำดับเรียบเรียงความคิด การเลือกถ้อยคำถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือข้อความที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกับความต้องการ

กิจกรรมการสอนทักษะการเขียน

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเขียน สามารถจัดได้เป็น 3 ระยะ คือ

1. กิจกรรมก่อนการเขียน เป็นการให้ความรู้พื้นฐานทางการเขียน เช่น การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้กาล (Tense) และศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะเขียน
2. กิจกรรมระหว่างการศึกษา เป็นกิจกรรมที่นำมาใช้ในการฝึกทักษะการเขียน เช่น นำภาพประกอบมาให้ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ หรือนำเทปบทสนทนามาให้ให้นักเรียนฟังแล้วสรุปเรื่องที่ได้ยิน
3. กิจกรรมหลังการเรียน เมื่อผู้เรียนเขียนเสร็จแล้ว อาจให้นำมาอ่านในชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง เพื่อแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เช่น ถูกต้องในการสื่อความมากน้อยเพียงไร และการใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

กิจกรรมการสอนทักษะการเขียน แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การกำหนดขอบข่ายการเขียน เป็นกิจกรรมการเขียนที่ผู้สอนคัดเลือกรูปแบบและเนื้อหา การเขียนสำหรับผู้เรียน เช่น การเขียนลอกเลียนข้อความ การเขียนโดยให้ผู้เรียนคัดลอกข้อความและเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบบางอย่าง เช่น เปลี่ยนกาลของกริยา เปลี่ยนคำเอกพจน์ให้เป็นพหูพจน์ การเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์ การเรียงประโยคตามลำดับเหตุการณ์

2. การชี้แนะแนวทางให้เขียน ครูอาจจะให้คำแนะนำในการเขียนข้อความหรือเรื่องสั้น ๆ ผู้สอนอาจจะให้เฉพาะประโยคเริ่มต้น หรือประโยคสุดท้ายและข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการเขียน การเขียนแบบนี้อาจใช้ความจากสื่อต่าง ๆ เช่นรูปภาพ ตาราง แผนที่ แผนภูมิ

3. การเขียนแบบอิสระ การเขียนแบบนี้จะมีการแนะนำน้อยที่สุด ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดและในการเขียนอย่างเต็มที่ โดยครูเป็นผู้กำหนดหัวข้อเรื่อง หรือให้นักเรียนนึกหัวข้อเรื่องเอง ครูจะเป็นผู้คอยดูแล และคอยช่วยแก้ไข

จะเห็นได้ว่าในการสอนภาษาอังกฤษนั้น จะต้องมีการสอนที่ครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน จะแยกสอนทักษะใดทักษะหนึ่งไม่ได้ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนทั้ง 4 ทักษะ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้สื่อสารในชีวิตจริงได้

8. ความพึงพอใจ

8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

กิติมา ปรีดีดิถ (2524) ได้รวบรวมความหมายของความพึงพอใจในการทำงาน ดังนี้

1. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของเบญจามิน (Benjamin) หมายถึง ความรู้สึกหรือความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ

2. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของเออร์เนสท์ (Ernest) และโจเซฟ (Joseph) หมายถึงสภาพความต้องการต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่การงานแล้วได้รับการตอบสนอง

3. ความพึงพอใจในการทำงานตามแนวคิดของจอร์จ (George) และเลโอนาร์ด (Leonard) หมายถึงความรู้สึกพอใจในการทำงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์

ความพอใจ (จรรยาพร สุดสวาท และคณะ, 2545, หน้า 19 อ้างอิงจาก Mrse , p.27) หมายถึง สภาพของสภาวะจิตที่ปราศจากความเครียด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์นั้นมีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้น ได้รับการตอบสนองทั้งหมด หรือบางส่วนความเครียดจะน้อยลง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นและในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดและความไม่พึงพอใจจะเกิดขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกในทางบวกความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จ และผลตอบแทนจากการปฏิบัติงานตามบุคคลนั้นปรารถนา ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

8.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือ ความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูควรสร้างให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้น เพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อบทเรียนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี อารีย์ พันธมณี (2542) กล่าวว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้นั้นมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูควรส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยสร้างความพึงพอใจให้เกิดแก่ผู้เรียน ดังนี้

1. การชมเชยและการตำหนิ ทั้ง 2 ประการ จะมีผลต่อการเรียนของผู้เรียน
2. การทดสอบบ่อยครั้ง การทดสอบเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจการเรียนมากขึ้น เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงและเป็นความพึงพอใจของผู้เรียน
3. การค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง
4. ใช้วิธีการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ เพื่อสร้างความสนใจเพราะวิธีการที่แปลกใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่ประสบมาก่อน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้อีกมากขึ้น
5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมายเพื่อยั่วยุให้ผู้เรียนเกิดความพยายามใ้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จด้วยดี และเกิดความพึงพอใจกับความสำเร็จนั้นๆ
6. ยกตัวอย่างจากสิ่งที่ได้ก้ยังไม่เคยพบหรือคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเป็นตัวอย่างที่ผู้เรียนคุ้นเคย เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น
7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน การเชื่อมโยงสิ่งใหม่ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเป็นประสบการณ์เดิม จะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้นและจะทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนคาดหวังว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์และเป็นพื้นฐานต่อไป

8.3 การวัดความพึงพอใจ

หทัยรัตน์ ประทุมสูตร (2542) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เปรียบกับความเข้าใจทั่วๆ ไป ซึ่งปกติจะวัดได้โดยการสอบถามจากบุคคลที่ต้องการจะถาม มีเครื่องมือที่ต้องการจะใช้ในการวิจัยหลายๆ อย่าง อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการวัดอยู่หลายแนวทาง การศึกษาความพึงพอใจ อาจแยกกล่าวแนวทางการวัดได้สองแนวคิดตามความเห็นของ ซาลีซนิกต์ สเทนท์ กล่าวคือ

1. วัดจากสภาพทั้งหมดของแต่ละบุคคล เช่น ที่ทำงาน ที่บ้าน และอื่นๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการศึกษาตามแนวทางนี้จะได้อะไรที่สมบูรณ์แต่ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการที่จะวัดและเปรียบเทียบ
2. วัดโดยแยกออกเป็นองค์ประกอบ เช่น องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงาน การนิเทศงานเกี่ยวกับนายจ้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยต่างประเทศ

แมคโดนัลด์ (1971) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาและการประเมินค่าของชุดการเรียนการสอนแบบใช้สื่อประสม เพื่อเรียนด้วยตัวเอง สำหรับใช้กับการสอนภาษาอังกฤษแบบซ่อมเสริมในวิทยาลัยชุมชนซานเมื่อง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบผลของความสำเร็จและทัศนคติของวิธีสอน โดยใช้ชุดการเรียนการสอนแบบสื่อประสม เพื่อเรียนด้วยตนเองกับวิธีสอนแบบธรรมดาที่ใช้การบรรยายและอภิปราย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักศึกษาจำนวน 126 คนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนที่ใช้สื่อประสม 3 กล้อง กลุ่มควบคุมดำเนินการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยพบว่าการเรียนโดยชุดกิจกรรมการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนโดยใช้วิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเกี่ยวกับทัศนคติของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติในระดับสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนการสอนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน

กิลล์ (1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณค่าของชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนในระดับประถมศึกษาพบว่า ชุดการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จากกิจกรรม และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ครูจัดไว้ให้เป็นการสนองความต้องการของนักเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ส่วนการสอนตามปกติให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนมีบทบาทในการเรียนการสอนโดยเป็นผู้บรรยาย อธิบาย ควบคุมให้เป็นไปตามแผนการสอนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง

บุคคล นักเรียนไม่มีอิสระต่อการทำกิจกรรม จะทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นและไม่อยากรู้
อยากเห็นในสิ่งที่เรียนในบทเรียนนั้น ๆ

2. งานวิจัยในประเทศ

จิราภรณ์ เดชเจริญ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน โดยมีขั้นตอนการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ 1) ครูเล่านิทานให้นักเรียนฟัง 2) นักเรียนศึกษา
คำศัพท์และรูปประโยคจากนิทาน 3) ครูและนักเรียนช่วยกันบอกใจความสำคัญของนิทานแต่ละ
ตอน 4) นักเรียนฝึกปฏิบัติเล่านิทานหรือร้องเพลงประกอบ 5) นักเรียนเขียนแผนผังความคิด
เรียงลำดับเหตุการณ์ของนิทาน 6) นักเรียนนำความรู้ในนิทานไปประยุกต์ใช้ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดทักษะการฟัง-พูด อ่าน
และเขียนภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะภาษาอังกฤษหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน
ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัตรา กองทรัพย์ (2548) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อ
การสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างการใช้ชุดกิจกรรมและหลังการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80/80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมแบบเน้นงานปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
อยู่ในระดับมากที่สุด

สมทรง สวัสดิ์ (2549) ได้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการฟัง-พูด
ภาษาอังกฤษ ที่ใช้หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า
นักเรียนมีความสามารถทางด้านทักษะการฟัง - พูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ระดับ
คะแนนที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และนักเรียนมีเจตคติต่อชุดกิจกรรมหลัง
เรียนสูงกว่าเกณฑ์ระดับคะแนนที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

สายหยุด จันทร์มา (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อ
การสื่อสารเรื่อง “ Food for Heal” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนได้คะแนน
เฉลี่ยจากชุดฝึกกิจกรรมระหว่างเรียนคิดเป็น 91.77 และคะแนนเฉลี่ยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมคิดเป็นร้อยละ 85.08 แสดงว่าชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

อรอนงค์ รินทะลิก (2549) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาและผลการใช้ชุดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมีประสิทธิภาพ 81.99/80.56 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับดี

อุมาภรณ์ ทองเสมอ (2548) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้นิทานและรูปภาพสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้นิทานและรูปภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ฉบับ โดยผู้วิจัยกำหนดเนื้อหา Unit Family ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ 3 ชั้น คือ 1) ชั้นกิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre - reading) 2) ชั้นกิจกรรมระหว่างการอ่าน (While - reading) 3) ชั้นกิจกรรมหลังการอ่าน (Post - reading) แบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E1 / E2 ของแบบฝึกทักษะการอ่าน โดยใช้นิทานและรูปภาพ คือ 90.63/91.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ค่าประสิทธิภาพ E1 / E2 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ ระหว่างการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ โดยใช้นิทานและรูปภาพ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานและรูปภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง